

AKTUALNO VPRAŠANJE

V zadnjih letih odkupi vse čipkarske izdelke z Gorenjske trgovsko izvozno podjetje 'Dom' iz Ljubljane. Največ teh izdelkov izvažajo, deloma pa so namenjeni tudi domačim kupcem. Vendar so cene zelo visoke, čipkarice pa po drugi strani izredno malo zaslužijo za svoje delo. Ali ne bi kazalo, da bi tudi grosistična trgovska podjetja z Gorenjske odkupovala čipke, jih izvažala, uvažala pa prej-

co, ter na ta način morda pomagala urediti položaj klekljarič?

Tajnik Trgovinske zbornice za okraj Kranj, tovariš Šefic, pravi o tem takole: »Grosistična podjetja na Gorenjskem do sedaj čipk niso odkupovala, ker je vse odkupil »Dom« iz Ljubljane. Menim, da bi grosistična podjetja na Gorenjskem lahko odkupovala čipke preko kmetijskih zadrug.«

Direktor trgovskega podjetja »Kokra« v Kranju, tov. Volavšek, pa pravi, da sedaj kupujejo le čipke strojne izdelave in te delno tudi uvažajo. Povpraševanje je veliko in vse izdelke takoj prodajo. »Dom« odkupuje gorenjske čipkarske izdelke zato, ker oskrbuje klekljaričice z uvoženo prejico. Podjetje »Kokra« bi sicer lahko preskrbovalo prejico, ima odobren kontingent deviz za uvoz blaga, vendar pravijo, da bi bili ti izdelki zaradi uvožene prejice verjetno predragi za gorenjske potrošnike. Lj.

LETO X. — ST. 9 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 1. FEBRUARJA 1957

GLAS

GORENJSKE

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

ŽIVAHNEJE KO LANI

Za hišnike ali proti njim?

V KRANJSKI OBČINI SO SKORAJ V VSEH HIŠAH, KI SO VKLJUČENE V STANOVANJSKO SKUPNOST, ZE ZAKLJUČILI VOLITVE NOVIH HIŠNIH SVETOV.

Kaže, da se družbeno upravljanje tudi na tem področju uveljavlja. Prvi uspehi so tu. Seveda še ne v obliki pralnih strojev, sesalcev za prah in drugih gospodinjskih pripomočkov, kajti denarna sredstva, s katerimi sveti razpolagajo, so še preskromna, pa tudi razdeljena tako, da jih ni mogoče izkoristiti za nabavo take in podobne vrste.

Uspeh pa je že v tem, da letos v mnogih hišah, kjer so lani po dvakrat ali celo večkrat morali voliti hišne svete — ker se je vsakdo branil sodelovati v njih — volitev ni bilo treba ponavljati. Udeležba stanovalcev je bila dobra, volitve hitro opravljene in tudi razprava precej živahna.

Problemov — predvsem v novih naseljih v mestu — je še precej. Neurejene komunalne naprave v prvi vrsti. Potem nesolidnost pri gradnji, ki mnogim hišnim svetom odvzame domala vsa razpoložljiva sredstva. Nепrestano je treba kaj popravljati, od oken, ki so postala vegasta, ker so bila izdelana iz nepresušenega lesa, do ometa, ki neprestano odpada, ker je v njem prepozno žgano apno.

Ob takih popravilih pa se potem mimogrede plača iz hišne blagajne tudi račun, ki bi ga moral poravnati stanovalce sam. Pri tem niti ni najhuje, da se hišna režijska obremenjuje za nekaj stotakov. Važneje je, da se v takih okoliščinah stranke razvajajo in počasi sploh ne znajo več ločiti, kaj se je pokvarilo zaradi nesolidne izdelave, kaj pa zaradi njihove nepazljivosti.

Zanimivo je na primer, da na Zlatem polju v večini blokov še danes hišni sveti niso sklenili s stanovalci pogodbe o prevzemu stanovanja, v kateri bi se natanko ugotovile vse pomanjkljivosti v stanovanju in tako točno razmejilo tisto, kar na račun nesolidnosti gradenj plača hišni svet, od tistega, kar zaradi nesolidnosti stanovalca mora poravnati pač on sam.

Prav zato je nerazumljivo, zakaj noben blok (vsaj na Zlatem polju ne) nima hišnika. Ne plačanega človeka, marveč družine, ki bi se pri vselitvi obvezala, da bo za brezplačno stanovanje (in morda še skromen honorar) zaklepala ob določeni uri vsa večna vrata, ugašala luči na stopniščih, čistila stopnišča in obveščala hišni svet o nujnih popravilih v stavbi. V Ljubljani imajo vsi novi bloki hišnike. Nekatere večje stavbe starejšega datuma v Kranju (pa tudi nekatere novejšje »nedržavne« hiše — Merkurjevi bloki) imajo za hišnika že vnaprej predvideno stanovanje.

Res je sicer, da hišo upravlja hišni svet.

Toda samoupravni organ brez tehnične pomoči tudi v tem primeru ne bo kos vsem nalogam, ali pa se bo ukvarjal samo s pobiranjem stanarine in s podpisovanjem pobotnic za opravljena dela.

Ceprav redko, se vendarle zgodi, da se kaka stranka iz blokov izseli. To bi bila idealna priložnost, da se reši problem hišnikov. Seveda bosta morali to storiti stanovanjska skupnost in stanovanjska uprava. Verjetno kar kmalu! Kajti to ni samo problem, o katerem so po naključju razpravljali na zadnjih sestankih hišnih svetov na Zlatem polju, marveč je od tega v mnogočem odvisno pravilno vzdrževanje stanovanjskih hiš.

-lk

Pestrosti je premalo

Kako poživiti pionirske organizacije

Pionirske organizacije so na šolah marsikje zakrpane v ozek krog svojega dela. Vse, kar imenujemo delo pionirskih organizacij, so bili razni krožki, kjer so učitelji pomagali otrokom, ki niso mogli slediti pouku. Pionirska organizacija pa naj bi vzgajala pionirje, razvijala njihove pobude, ustvarjalnost, jim na primeren način približevala družbeno stvarnost, nudila razvedrilo. Te krožke naj ne bi vodili samo učitelji, temveč posamezni ljudje, ki so večji tega dela in jih veselilo delo s pionirji.

Anketa, na katero so odgovorile vse šole na Gorenjskem, je pokazala, da skoraj povsod delajo le priložnostni (šolski) krožki. Prav tako se zanimajo za delo s pionirji samo učitelji, le iz osnovnih šol Žiri, Skofja Loka, Senčur in Tržič, so na anketo, ki jo je razpisal OO DPM v Kranju, odgovorili, da sodelujejo pri delu tudi drugi — mladina,

delavci, starši itd. Do konca lanskega leta v nekaterih šolah sploh še niso imeli pionirskih organizacij (Javorniški rovt, Gozd, Kokra, Dražgoše, Osnovna šola in Gimnazija Radovljica), starešinski svetovi pa v vseh šolah razen v pionirskem odredu »Lojze Šiška« Stražišče, »Matija Verdnik - Tomaž« na Jesenicah in v Olševku do konca lanskega leta ni bilo. Nekatere šole so sicer odgovorile, da imajo starešinske svete, vendar leti ne opravljajo svojih nalog. Ponekod so v tem mesecu že vidno napredovali. Pripravljajo se na proslavljanje pionirskih dni in na druge akcije. V Trstnemku so na primer predlagali Kmetijski zadrugi, naj ustanovi aktiv mladih zadrugnikov — pionirjev, v Predosljah pa so vključeni pionirji v strelsko družino, TVD »Partizan« in gasilsko društvo.

Lj.

Na cesti v Kranju

Tokrat nekaj drobnih prekrškov na cestah Kranja. Naš fotoreporter se je sprehajal in ujel v kamero nekaj prizorov.

Kljub temu, da je to nevarno, se kolesarji kar vstric sprehajajo (zgoraj levo). — »Dobre volje« na tleh ob kolesu. Opozorila miličnika niso zalegla (zgoraj desno). Neprevidno prehitovanje je reden pojav na naših cestah. Dva avtomobila, vmes kolesar (slika spodaj). Državljan! Bodimo previdni!

naš razgovor

Ceste, vodovod in kanalizacija - to so naši načrti

O delu Sveta za komunalne zadeve pri ObLO Radovljica je predsednik sveta tovariš Lenart Petrač povedal tole:

»Svet za komunalne zadeve se je v letu 1955 znašel pred resnim problemom, kako opraviti vsa komunalna dela na območju občine. Zaradi obširnih malog je bila ustanovljena komunalna uprava. Kljub temu pa z delom še vedno nismo na tekočem. V Radovljici in Kropi bo treba obnoviti celotno kanalizacijo. V Lescah, Radovljici in Kropi bomo morali zgraditi komunalne naprave na vseh tistih območjih, ki so bila zazidana že pred leti, pa so še vedno brez vode in brez cest.«

»Kaj ste predvideli v proračunu za leto 1957?«

»Na zadnji seji smo proračun za leto 1957 ponovno pregledali in vnesli vanj le najnujnejša dela — kot so: gradnja cest, vodovoda in kanalizacije ter napeljavo elektrike na že zazidanih območjih. Nazadnje predvidevamo za letos še izdelavo zazidanih načrtov, popravilo kopalnice v Radovljici in popravilo mostu v Otočah.«

»Kako je pri vas s kopalnicami?«

»V občini imamo tri kopalnice: eno v Radovljici, eno v Kropi in eno v Lescah — tako imenovani Šobčev bajer. Preurejati so ga začeli lani in ko bo dograjeno, bo eno izmed najlepših kopalnic ob sotočju Save Dolinke in Save Bohinjke. To kopalnice ne bo privlačno

samo za naše delovne ljudi, ampak bo pomembno tudi za razvoj turizma v občini.« C. R.

TE DNI PO SVETU

● Predsednik republike Josip Broz-Tito je v torek sprejel delegacijo Vsekitajske ljudske skupščine in mesta Pekinga, ki se že dlje časa mudita v naši državi.

● Avstrijski notranji minister Oskar Helmer je poslal Izvršnemu odboru sklada OZN za begunce poslanico, v kateri pravi, da je treba ukreniti vse potrebno, da bi uredili vprašanje madžarskih begunccev v Avstriji. Poslanica pravi, da je avstrijska vlada vključila v svoj proračun izdatke za okrog 20.000 begunccev in da je to za tako deželo kot je Avstrija, hudo breme.

● Poveljstvo varnostnih sil OZN je sporočilo, da je na novo razporedilo svoje čete. Dve tretjini teh čet sta sedaj osredotočeni na severnem delu Sinajskega polotoka v bližini Gaze, da bi lahko te čete OZN hitro vkorakale v Gazo, brž ko bi se Izraelci umaknili iz nje.

● Poveljnik varnostnih sil general Burns se sedaj mudi v Bejrutu, kjer razpravlja s predstavniki agencij OZN za pomoč beguncem iz Palestine, o 250.000 arabskih beguncih, ki so zbrani v Gazi.

● Na prelazu Kotoribe, na madžarsko-jugoslovanski meji so v sredo reparirali 91 begunccev iz Madžarske. Ti begunci so izrazili željo, da bi se vrnili v domovino.

● Grški delegat v OZN Eustatiades je v Socialnem odboru Generalne skupščine predlagal, naj bi Organizacija združenih narodov sprejela novo proceduro, ki bi omogočila sleherni članici, da bi se lahko pritožila proti kršitvi človeških pravic druge članice OZN. Opozoril je na to, da se je Grčija že pritožila zaradi britanske kršitve človeških pravic na Cipru. Te pritožbe so predložili komisiji za človeške pravice in gospodarsko-socialnemu svetu. Komisija pa ni hotela obravnavati teh vprašanj, češ da zanje ni pristojna. Zato zdaj Grčija predlaga Generalni skupščini, naj bi uveljavila pravico do pritožbe in tako odpravili zmedo glede pristojnosti o obravnavanju teh ali drugih podobnih primerov. Socialni odbor Generalne skupščine bo zažel verjetno danes obravnavati grški predlog.

● Ameriški Predstavniški dom je v sredo s 355 glasovi proti 61 sprejel resolucijo, ki pooblašča predsednika ZDA, da lahko v primeru potrebe uporabi ameriške oborožene sile na Srednjem Vzhodu. Resolucija predvideva tudi ustanovitve sklada za dajanje pomoči deželam v tem delu sveta.

● V Kielu v Zahodni Nemčiji je trenutno velika stavka kovinarjev. Stavka se bo tudi nadaljevala, kot zatrjujejo, ker so delavci odklonili priporočilo sindikalnega vodstva, naj se s 1. februarjem vrnejo na delo. Pri glasovanju se je 76% delavcev izreklo proti kompromisnim predlogom.

● Prezidij Velike romunske ljudske skupščine je ratificiral vse pogodbe in konvencije, sklenjene med Jugoslavijo in Romunijo ob obisku delegacije romunske vlade in delavski partije Romunije lani oktobra v Jugoslaviji.

● Agencija Nova Kitajska poroča, da so lani demobilizirali v tej državi več kot 740.000 vojakov. Izmed teh so jih okrog 140.000 zaposlili v tovarnah in rudnikih, kakih 10.000 pa so jih poslali na delo v največje središče jeklarske industrije. Drugi so se vrnili na kmete, da bi pomagali pri kmetijskem razvoju dežele. Lani je država odobrila kakih 90 milijonov juanov za demobilizirane borce, ki so odšli na delo v gospodarstvo.

IZDAJA ČASOPISNO ZALOŽNIŠKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNIK / UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNIŠTVA ST. 476 397 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOCI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJKIH IN PETKIH / LETNA NAROČNINA 600 DINARJEV, MESEČNA 50 DINARJEV

LJUDJE IN DOGODKI
VES NAROD STAVKA

Stočlanska francoska delegacija ne bo imela lahkega dela v palači ZN. Tudi veliko število učenih strokovnjakov, odličnih pravnikov in premetenih diplomatov ne bo moglo zakriti resnice o Alžiru pred svetovno tribuno. Močnejši od vseh govornikov, protestov in resolucij je pogumno dejanje vsega alžirskega naroda prav v tem tednu, ko se bo v političnem odboru ZN začela razprava o alžirskem vprašanju.

Od ponedeljka dalje je ves Alžir kot plamen kopic suhe slame zajela splošna stavka. 8 milijonov Alžircev je popolnoma prenehalo z delom, ustavili so se stroji, prenehala so delovati podjetja, zamrla je trgovina in promet... Glavna alžirska mesta so kot izumrla, po njih krožijo le francoske vojaške patrulje. Vsi pozivi francoskih kolonialnih oblasti, grožnje, nasilno odpiranje trgovin in ropanje ni skršilo odpora zatiranih Alžircev. Sole so prazne že od lanskega oktobra, ko se ni pojavil noben alžirski otrok v učilnicah, zdaj pa tudi francoski starši svojim otrokom ne pustje v šolo, ker se boje nemirov na ulicah.

Stavka pa se je razširila tudi preko morja v metropoli. Alžirski delavci v Franciji so v znamenje solidarnosti prenehali delati, njihova stavka pa je precej prizadela posamezne veje industrije, zlasti avtomobilsko. Alžirski študentje pa so napovedali 8-dnevno gladovno stavko. Alžirskemu ljudstvu so se z enodnevno stavko pridružili tudi vsi prebivalci Tunisa in Maroka. Stavka v Alžiru, menda največja v vsej zgodovini, se je začela v ponedeljek, trajala pa bo celih 8 dni. Njen glas sega preko meja Alžira in že vnaprej spodbija vse skrbno pripravljene argumente, ki so jih francoski diplomati pripravili, da bi prepričali ostale države v svoje dobre namene in v »neločljivo povezanost Alžira s Francijo».

Pred ZN prihaja francoska delegacija že s starim argumentom, po katerem svetovna organizacija ni poklicana, da bi se vmešavala v notranje zadeve Francije. Prav tako namerava delegacija pariške vlade obtožiti druge države, zlasti Egipt, za vmešavanje v alžirske zadeve in podpiranje alžirske

ga upora. Če pa vse to ne bi zaleglo, potem namerava francoska delegacija zapustiti zasedanje in začeti z bojkotom ZN. To so storili že na zadnjem zasedanju. Tedaj so ZN dobrohotno popustili v upanju, da bo Francija v skladu s svojimi svobodoljubnimi tradicijami le našla rešitev.

Toda tudi nova vlada pod socialističnim krmilom ni našla izhoda, ni ni prinesla miru Alžiru. Politika »pomirjevanja« je sprožila samo še odločnejši odpor, ker svobodoljubnih težnj ni mogoče »pomiriti« z orožjem. Namesto miru je tako Alžir vstopil že v tretje leto vojne...

»Odbijamo, da bi prevzeli vlogo grobarja francoske unije!« je vzkliknil pred letom dni predsednik vlade Guy Mollet v odgovor na napade desnice. Ponejše so na kongresu socialistične stranke v Lille-u sprejeli pomemben sklep, da je treba čimprej začeti razgovore z uporniki o prekinitvi ognja. Toda eno so besede, drugo so dejanja.

Nasilni poskusi reševanja al-

žirske drame so tembolj obsojanja vredni, ker jih izvaja vlada, ki se izdaja za socialistično. Bivši član izvršnega sveta socialistične stranke André Philippe, eden številnih socialistov, ki se ne strinjajo s politiko svoje stranke na vladi, je nedavno zapisal v odprtem pismu vodstvu stranke: »Nedvomno je, da bi socialistična vlada, ki bi imela za predsednika vlade nekoga drugega in ne generalnega sekretarja, že zdavnaj padla, kot se je to dogajalo tudi v preteklosti. Gotovo je, da vlada desnice ne bi nikdar mogla spričiti socialistične opozicije nadaljevatj sedanjo politiko v Alžiru...«

Namesto desnice pa si socialistična vlada maže roke z alžirsko krvjo. In zato se prav lahko zgodi, da se bodo besede Molleta o »grobarju francoske unije« v resnici obrnile proti njemu, kakor se je njegova vlada obrnila proti alžirskemu ljudstvu. Tedaj pa bi socialistično vodstvo ne bilo samo grobar francoske unije, marveč tudi demokracije in svobodoljubnih tradicij francoskega naroda, grobar francoskega vpliva v Afriki in Aziji in ugleda francoske države v svetu sploh. MARTIN TOMAZIC

kratko, vendar zanimivo

MESTNO GLEDALIŠČE
IZ LJUBLJANE GOST
PREŠERNEVEGA
GLEDALIŠČA

V petek, 8. in v soboto 9. februarja bo prišlo v Prešernovo gledališče na prvi prijateljski obisk Mestno gledališče iz Ljubljane. Gostje se bodo predstavili kranjskemu gledališčnemu občinstvu z dvema uprizoritvama, in sicer s komedijo Banilet - Grédy »Per« in dramo Maksima Gorkega »Malomeščani«. — Ob srečanju s kranjskim gledališkim občinstvom bodo ljubljanski gledališki prav gotovo opravičili svoj sloves, saj je Mestno gledališče — čeprav mlado — v petih letih obstoja doseglo zavidljive uspehe.

PROMETNA NESREČA
ZARADI VINJENOSTI

Tovarniški avtobus, ki je vozil v soboto okoli 21. ure iz Kamnika proti Tuhijski dolini, da bi pripeljal delavce na nočno izmeno, se je v vasi Podhruška pod Kavranom nenadno znašel pred vozom, ki je vozil po napačni strani. Voznik Ivan Raik iz Vrhpolja je hitro obrnil konje proti desni, kamor je zavozil tudi šofer avtobusa, da bi obšel voz. Pri trčenju je bil en konj na mestu ubit, drugi pa je bil tako poškodovan, da so ga morali zaklati. Oje voza je poškodovalo hladilnik avtobusa. Vinjen voznik je utrpel 120.000 dinarjev škode, škoda na avtobusu pa je ocenjena na 30 tisoč dinarjev.

LIKOVNI DELAVCI GORENJSKE
RAZSTAVLJAJO
V BOHINJSKI BISTRICI

Razstava Kluba likovnih delavcev Gorenjske, ki je bila v drugi polovici decembra in prvih dneh januarja v Prešernovem muzeju v Kranju, je bila te dni prenešana v Bohinjski Bistrici. Otvoritev razstave ki je bila v ponedeljek, 28. januarja, in je vzbudila med tuksajšnjim prebivalstvom dokajšnje zanimanje, so se udeležili tudi zastopniki ljudske oblasti in kulturnih institucij. Razstava bo odprta predvidoma 8 dni, nato pa bo obiskala še več drugih krajev na Gorenjskem.

POŽAR V TOVARNI VERIG

V nedeljo, 27. januarja v dopoldanskih urah je nastal požar v kovačnici Tovarne verig v Lescah. Goreti je začelo zaradi pomanjkljivega zavarovanja dimne cevi. Ob visoki temperaturi se je vžgala streha nad kovačnico. H'tra intervencija domačih gasilcev je požar takoj omejila. Nastala je le malenkostna škoda (okoli 15.000 dinarjev).

NOVINARJI SMUCARI
IZBRANI

V sredo je bilo v Kranjski gori izbirno tekmovanje za sestavo jugoslovanske novinarske reprezentance, ki bo 9. in 10. februarja letos nastopila na svetovnem novinarskem prvenstvu v smučanju v Kranjski gori. Na prvih deset mest so se po vrstnem redu uvrstili: Maver (»Pavliha«), Zirkelbach (Pionirski list), Podobnik (»Radio

Ljubljana«), Novak (»Progres«), Ledič (»Vjesnik u srijedu«), Mikeš (»Glas Gorenjske«), Furlan (»Slovenski poročevalec«), Matelli (»Radio - Ljubljana«), Stular (»Slovenski poročevalec«) in Tome »Radio Koper«). Teh deset novinarjev bo ostalo na 8-dnevem skupnem treningu v Kranjski gori, ki ga bo vodil trener Janez Čop. Kapetan jugoslovanske novinarske reprezentance je Zvone Zorko (»Radio Ljubljana«).

UČNI USPEH SO IZBOLJSALI
ZA 1,43 ODTOTKA

Na osnovni šoli v Mošnjah so v primeri z zaključkom lanskega leta izboljšali učni uspeh za 1,42 odstotka. K temu je nedvomno pripomoglo prizadevanje učiteljev in boljši stik staršev z učitelji. Pred kratkim so imeli tudi dvoje predavanj za starše. Letos obiskujejo osnovno šolo v Mošnjah 103 učenci, ki imajo tudi svojo pionirsko organizacijo. Pred mesecem dni so sprejeli vanjo kar 32 cicibanov. C. Z.

Pred občnim zborom
Turističnega društva
v Škofji Loki

Kaj je in kaj ni rešilo TD za poplisanje »pisane Loke«?

● Uspelo jim je popraviti manjše poti v okolici Loke, na Stari grad, proti Suhi, Stari Loki in v Vincarje.

● Z dotacijo in lastnimi sredstvi so zaščitili propadajoče razvaline Starega gradu. Podžidava je stala četr milijona dinarjev.

● Načrte za novo kopalnico se že poslali v prvo revizijo.

● Uspešno so pripravili že drugi turistični teden ter omogočili izdajo turističnega prospekta.

● Uredili so park pred pošto.

TODA

● Po vsem mestu še vedno teče s streh.

● Plakatiranje še ni urejeno.

● Poti »za gradom« in »straški greben« še nista popravljenei.

● Na »Kranclju« še ni klopi.

K. J.

naša kronika

SKUPNA SEJA SVETA ZA PLAN
IN FINANCE TER SVETA
ZA GOSPODARSTVO

V ponedeljek, 28. t. m. je bila v Kranju skupna seja Sveta za plan in finance ter Sveta za gospodarstvo OLO. Razpravljali so o osnutku predloga letošnjega okrajnega družbenega plana in ga v načelu sprejeli ter dali v razpravo komisijama za gospodarstvo obeh zborov OLO. I. A.

OBČNI ZBOR SZDL
OBČINE CERKLEJE

Pred dnevi so se zbrali občani Cerkelje na letnem občnem zboru SZDL. Govorili so o družbenem upravljanju in ugotovili, da se leto v šolah in trgovinah še ni zadovoljivo uveljavilo, medtem ko hišni sveti v cerkljanski občini sploh še niso ustanovljeni. Zanimiva je bila razprava o vprašanjih obrtništvu, obdavčevanju ter trgovini in tržnih cenah. Ostro so napadli samovoljno zviševanje cen in ustvarjanje dobička v trgovinah. Cerkljanski obrtniki pravijo, da so v razmerju s kranjskimi obrtniki preveč obdavčeni, ker je na vsi obrtno delo cenejše kot v mestih.

KJE SO POTROŠNIŠKI SVETI
V RADOVLJSKI OBČINI?

V torek, 29. t. m. je bila v Radovljici seja občinskega odbora SZDL. Razpravljali so o uveljavljanju družbenega in delavskega samoupravljanja v občini, gospodarskem stanju občine, kmetijskih in komunalnih vprašanjih. Po vseh sejah občinskih odborov SZDL na Gorenjskem, kakor tudi v Radovljici, so v tem času največ razpravljali o odkupu živine in cenah mesa, ki še niso urejene. Razpravljali so tudi o kalu mesa in bili

mnenja, da bi bilo moč kalo zmanjšati, n'kakor pa ne bi smel presežati 50%. Ugotovili so, da je meso v radovljjski občini dražje kot v vseh ostalih krajih na Gorenjskem. Tudi stroški v trgovinah bi bili lahko nižji, če bi bilo med trgovinami več povezave. Če bi se potrošniški sveti v občini zavedali svojih dolžnosti in pravic, bi lahko marsikatera nevesčnost odpadla.

DELAVSKI SVET ŽELEZARNE
ODLOŽIL SPREJETJE
DRUŽBENEGA PLANA

Po predlogu družbenega plana podjetja naj bi jeseniška Železarna izdelala letos nad 772.000 ton proizvodov. Delavski svet je na zasedanju 29. t. m. ugotovil, da je ta količinski plan moč uresničiti, vendar pa je sprejetje družbenega plana odložil, ker podjetje še niso znani finančni pokazatelji. Bruto produkt Železarne iz leta v leto raste, medtem ko je udeležba podjetja na ustvarjenem dobičku čedalje manjša. Preusmeritev Železarne v boljše kvaliteto proizvodnje spremlja povišani prometni davek, razen tega pa se predvideva še občutna podražitev rude, medtem ko so cene izdelkov Železarne plafonirane, ker to še narekujejo širši gospodarski interesi.

ZELEZARNA ZAPROSILA
ZA 141 MILIJONOV DIN
IZ OBČINSKEGA STANOVANJSKEGA SKLADA

Na torkovi seji je delavski svet Železarne na Jesenicah sklenil, da naj tovarna zaprosi za 141 milijonov din iz občinskega stanovanjskega sklada. Ta sredstva potrebuje Železarna za dograditev treh stanovanjskih blokov.

KAJ SODIMO O...

koncertih v Kranju?

S kvalitetnimi koncerti, ki jih vsak mesec prireja v Kranju Koncertna direkcija Slovenije, je zadoščeno davni želji maloštevilnih ljubiteljev resne glasbe. Obisk prvega koncerta opernih arij je obetal, da bodo tudi bodoči koncerti dobro obiskani, vendar se je izkazalo, da predvidevanja niso bila točna. Od koncerta do koncerta so odpadali razni laži - ljubitelji resne glasbe, ki so sprva najbolj »hrepeneli« po koncertih (hotelih so pač veljati za velike kulturnike), ostala pa je prava koncertna publika, ki sprejema in ceni koncerte kot posebna glasbena doživetja. — Posebno razveselljivo je tudi to, da obiskuje te koncerte tudi mladina, pa tudi iz delavskih vrst je nekaj zastopnikov.

In kaj sodijo ti o koncertih?

Dijakinja 7. razr. gimnazije: »Moderno glasbo zelo rada poslušam, za resno glasbo pa vse doslej nisem bila kdo ve kako navdušena, morda zato, ker sem jo kdaj pa kdaj poslušala le po radiu. Tudi v operi nisem zahajala, ker pač nisem imela prilike. Odkar pa obiskujem koncerte v Kranju, sem tudi v resni glasbi našla marsikaj, kar me privlači. Včasih se mi zdi, da ni nikjer zajetih toliko lepih čustev kot prav v resni glasbi. Sigašam jih dojeti.«

Delavec: »Avsenikov sem se nekoliko naveličal, za jazz nisem bil nikoli preveč vnet, na teh koncertih se pa kar spočijem. Nič ne rečem, včasih je kakšna stvar nekoliko dolgo-

časna, zato je pa druga »melodija« lepša. Kaj se pa prvi glasbo razumeti, pa res ne vem. Lepo je pa vseeno.«

Usluženka: »Odkar redno obiskujem koncerte, sem odkrila stvar, o katerih sem prej bore malo vedela. Razen tega se mi dozdeva, da mnogo tega, kar slišim, tudi deloma razumem. Preden grem na koncert, si preberem življenjepis komponista, čigar dela so na programu, in tako mi pojasni — vsaj tako menim — prenekatero noto. Bojim pa se, da obisk na koncertih ne bi upadel, ker bi v tem primeru utegnili te koncerte učititi.«

In kaj meni ostala publika?
Repertoarna politika je brezhibna. S. S.

Del zgradbe kmetijskega posestva v Poljčah

Iz „tovarn brez streh in dimnikov“

V zadnjih letih lahko ugotovljamo ponekod večji, drugje manjši napredek državnih kmetijskih posestev na Gorenjskem. Prav vsa ta kmetijska posestva so imela pred dobrim letom razdrobljeno zemljo po okoli, tudi v razdalji do 14 km. Zem-

Na začrtanih kompleksih bo moč umneje kmetovati zaradi smotrnejšega uporabljanja kmetijskih strojev, uvedbe plačevanja po učinku, ki se do sedaj še ni dovolj uveljavilo. Ker so vsa posestva nastala iz majhnih kmetij, ni nikjer

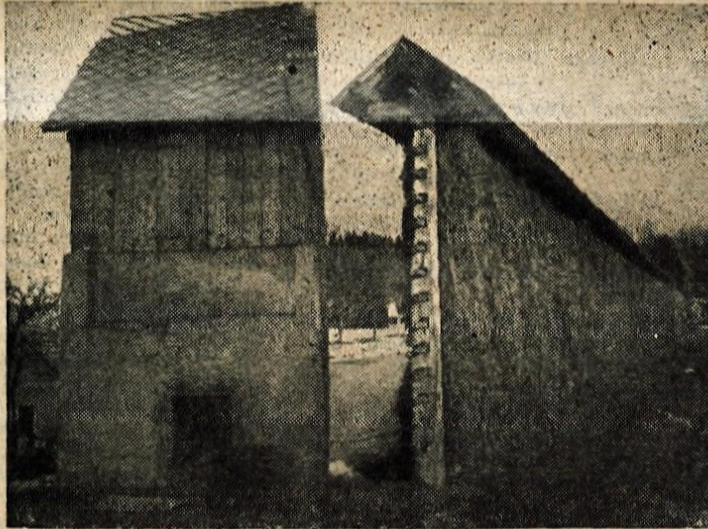
ma 121,8 v privatnem sektorju. Le hektarski donos detelje (44,6 oziroma 44,7) ter lucerne (49,1 oziroma 50,7) je v privatnem kmetijstvu večji kakor na državnih posestvih (velja za leto 1955). Upoštevati pa moramo še strniščne posevke, ki jih ima privatni sektor več kot splošno družbeni.

Vse to kaže, da državna posestva v glavnem dosegajo boljše hektarske donose, to tudi povzroča, da se vedno več kmetov nagiblje k naprednejši obdelavi zemlje s traktorji in umetnimi gnojili. Na posameznih kmetijskih posestvih so se lani še kazale pomanjkljivosti glede arondacije, ker je zaradi neurejenega kolobarjenja prišla vrsta kultur zaporedoma na isto obdelovalno površino. Zaradi vseh teh pomanjkljivosti — kolobar, še nezadostna pognojitev in tudi pomanjkanje delovne sile — so lani na posestvih dosegali kaj različne donose. Tako so v Podvinu pridelali na hektar 23 stotov pšenice, v Senčurju pa le 11; ječmena v Poljčah 27, na Jezerskem 12 stotov (tudi klimatski vzrok); krompirja v Škofji Loki

260 kilogramov krme na leto za približno 100 glav živine, zato bodo morali v ta namen v prihodnje posejati okoli 3 ha silažne kornje, ter tudi več pese, detelje in lucerne.

Vsa posestva so se usmerila predvsem na vzrejo goveje živine, zlasti krav-molznic. Mlečnost krav se sicer zvišuje (na posestvu v Zabnici leta 1955 povprečno 1400, lani 1490 litrov, na Ekonomiji Kranj 2100, oziroma 2100, v Škofji Loki 1454 oz. 1795, v Hraščju 1300 oziroma 1730, na Bledu 1870 oziroma 2 tisoč 500), vendar še ni dosegla zaželjene predvidene višine.

Uresničitev vseh teh načrtov in splošna izboljšava kmetijske proizvodnje nujno terjata ureditev gospodarskih poslopij — hlevov, svinjakov, skladišč, silosov in tako dalje — izboljšavo strojnega parka, eden največjih problemov pa je delovna sila. Posestva težko dobijo delavce. Delavci stalno prihajajo in odhajajo. Dogaja se celo, da direktorji posestev odhajajo v Prekmurje, na Štajersko in Dolenjsko, da bi si zagotovili delavce. Brž ko se delavci priva-

KRMA JE PRIPRAVLJENA
Levo: ponekod jo hranijo v silosih (Podvin), drugje — pa kar po kozolcih

240, v Podvinu 84 stotov; pese v Poljčah 562, v Cerkljah 170 stotov itd.

Glede na to se bodo nekatera posestva omejila na pridelovanje posameznih kultur, za katere imajo boljše pogoje, predvsem pa so se odločila, da bodo gojila več krmnih rastlin. Vsa posestva so se namreč odločila, da bodo v prvi vrsti pospeševala živinorejo. Ponekod je težava v tem, kako gojiti več živine, ko pa nimajo hlevov, pereča stvar pa je tudi krma. Dosedaj imajo le v Škofji Loki 4 silose, ki bodo zagotovili po

dijo dela, odhajajo drugam — največkrat — v industrijo. Ta fluktuacija precej škodi. Vsi ljudje na posestvih sodijo, da bi delavci ostali, oziroma da bi jih lahko dobili, če bi jim lahko zagotovili primerno stanovanja. Zato bo treba misliti tudi na gradnjo stanovanja za kmetijske delavce.

Pomanjkanje delavcev je — po navedbah posestev — tudi glavni vzrok temu, da so na posestvih omejevali gojenje zelenjave in sočivja. Le na nekaterih posestvih gojijo malo zelenjave, medtem ko so druga posestva to panogo popolnoma opustila, čeprav izkušnje kažejo, da je zelo donosna. Potrebe potrošnikov terjajo od posestev, da se v prihodnje bolj lotijo tudi te kmetijske veje.

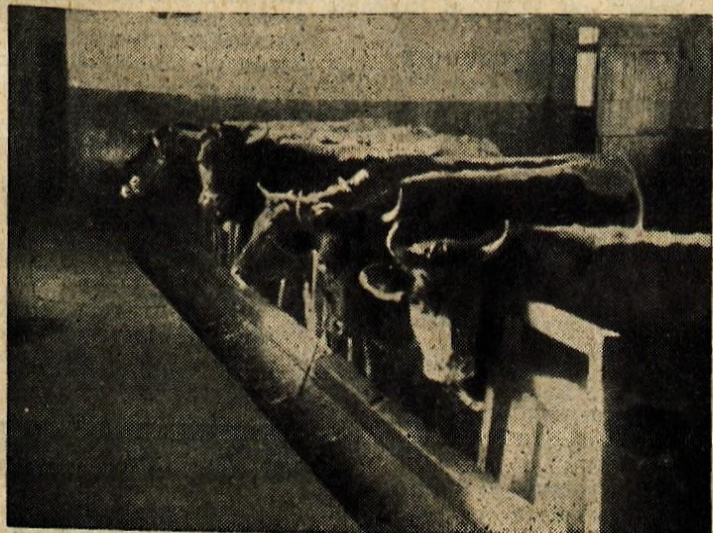
Ponekod so že razpravljali o tem, da bodo prodajali svoje izdelke na tržnicah. Nekatera posestva računajo s tem, da bi take tržnice ustanovili že v tem letu v industrijskih središčih. Tako namerava kmetijsko posestvo Poljčje odpreti lastno tržnico na Jesenicah. Prvi račun kažejo, da bodo lahko cene njihovih pridelkov nižje, kot so sedaj cene na trgu in v trgovinah z zelenjavo na Jesenicah. Prav tako nameravajo vsa posestva v kranjski občini že spomladi (v kolikor bodo na razpolago sredstva) odpreti tržnico. Glavni smoter pri tem naj bi bil čimbolje, čim hitreje in čim ceneje oskrbovati potrošnike.

gospodarskih poslopij, ki bi ustrezala sedanjim velikostim posestev. Hlevi so premajhni, gradnji največkrat za največ 10 glav živine, medtem ko jo imajo posestva sedaj že 6 do 10 krat več. Pomagali so si tako, da so vzeli v najem več privatnih hlevov (Poljčje, Cerklje), delno so popravili stare hleve (Senčur, vendar so popravila slaba in korita že pokajajo), nekaterim pa je le uspelo zgraditi nove (Škofja Loka).

Na posestvih je zdaj približno še enkrat več živine kot pred leti, ni pa še vsa selekcionirana. Pri povečanem številu pa lažja tudi odbira živine po kvaliteti. Ščasnoma bodo na posestvih zmanjšali tudi število krav, ki še niso teletila (teh je v hlevih še precejšen odstotek) in povečali število krav molznic.

Povečanje števila živine je potrebno tudi zato, ker je zemlja izčrpana. Njive niso dovolj gnojene, zato tudi hektarski donos še ni zadovoljiv. Na en hektar obdelovalne površine odpade zdaj na kmetijskem posestvu Mavčiče le 0,50 glav živine, na posestvu »Sava« Hraščje 0,60, Jezersko 0,65, Preddvor 0,80 in še na Ekonomiji Kranj (1,10) in v Zabnici (1,30) nad 1 (podatki iz leta 1955).

Z načinom obdelave zemlje so v najtesnejši zvezi hektarski donosi. Hektarski donosi so na posameznih kmetijskih posestvih večji kot donosi na privatnih kmetijah. Po republiških statističnih podatkih o donosih posameznih kultur v letu 1956 je hektarski donos v Sloveniji naslednji: pšenica 17,8 v družbenem sektorju in 12 v privatnem, ječmen 18,4 oziroma 11,4, oves 16,5 oziroma 9,2, koruza (leta 1955) 25,3 oziroma 16, krompir (leta 1955) 122,9 oziroma

KRAV SE V ČISTEM HLEVVU DOBRO POČUTILJO

beležka

VENDARLE KORAK NAPREJ
Gostinske zbornice v Sloveniji so letos precej pozivile priprave na letošnje poletno turistično sezono.

To so zlasti pokazale nedavne občinske konference predstavnikov gostinske mreže v kranjskem okraju, ki so v posebni točki dnevnega reda obravnavale tudi to problematiko. Te konference so pokazale, da večina gostinskih podjetij na Gorenjskem bolj ali manj že razmišlja o tem, kako bodo kar najbolje sprejela goste.

Podobno kaže tudi dejstvo, da je poslala okrajna Gostinska zbornica na svoje stroške dva predstavnika potovalne agencije »Triglav« v pretežni del, za našo državo turistično interesantnih evropskih dežel, kjer sta »potipala puls« o zanimanju za naša letovišča. Čeprav sta naša predstavnika obiskala te države že decembra, je to po izjavah predstavnikov inozemskih potovalnih birojev že prepozno. — Inozemske potovalne agencije sklepajo namreč pogodbe za potovanja turistov v tujino že avgusta za prihodnje leto.

Izkušnje iz letošnjega leta — ne le glede na inozemski turizem — pa bodo kljub še vedno pomanjkljivi iniciativi vendarle obrodile nekaj uspehov. Če nič drugega, bodo vsaj vcepili v miselnost nekaterih gostinskih delavcev, da se je treba med sezono samo že pripravljati na sprejem gostov v prihodnji sezoni...

I. A.

GLAS GORENJSKE

KAKO SO POSAMEZNE INDUSTRIJSKE VEJE DOSEGLE LANSKOLETNI PLAN

Iz podatkov, ki smo jih dobili na Zavodu za gospodarsko planiranje Okrajnega ljudskega odbora, je razvidno, da so posamezne industrijske panoge izpolnile lanskoletni družbeni plan takole: črna metalurgija s 101,7%, elektroindustrija 103,4%, tekstilna industrija 100,6%, industrija gume 101,3%, živilska industrija 110,4%. Naslednje gospodarske panoge pa plana niso dosegle: kovinska industrija namreč le s 87,1%, kemična industrija 93,4%, lesna industrija 95,8%, industrija celuloze in papirja 99,7 odstotno ter industrija usnja in obutve 95,5%.

I. A.

II. SEJEM MODE IN USNJARSTVA Z MEDNARODNO UDELEŽBO V LJUBLJANI

Z II. sejmom mode in usnjarstva, ki bo od 30. III. do 7. IV., katerega se bodo udeležili tudi inozemski zastopniki, bo Gospodarsko razstavišče v Ljubljani začelo letošnjo sezono sejmov ne le v slovenskem, marveč tudi v jugoslovanskem merilu. Tekstilne in usnjarske razstave imajo v Ljubljani že dokaj dolgo tradicijo in so doslej že lepe uspehe.

Poudarek na letošnji razstavi bo predvsem v komercialnem pogledu. Razstavljeni bodo večinoma finalni izdelki iz tekstila in usnja predvsem za široko potrošnjo.

V KAMNIKU SE OBETA ZIVAHNA GRADBENA SEZONA

ObLO Kamnik je sprejel odlok o zadljivosti zemljišč. Prednost je dal zemljiščem ob obstoječih komunalnih napravah, na Meglerjevem hribu, na Jeranovem in na Zapricah, prostoru med obema cestama do gostilne Bevc. Pred nakupom stavbnega prostora se bo moral vsak pač prepričati, kje bo lahko zidal, ker člen zaviralnega načrta ne bo mogel dobiti gradbenega dovoljenja. S tem bo konec nenačrtanim gradnjam okrog mesta.

Zasebni graditelji se bodo letos morali odrediti upanju na posojilo iz sredstev stanovanjskega sklada. Lani je namreč od skupne vsote 60 milijonov dinarjev iz tega sklada dobilo 58 zasebnih graditeljev posojilo v skupnem znesku 30,25 milijona dinarjev. Od ostale vsote je bilo določenih 20 milijonov za nadaljevanje gradnje stolpne osemnadstropne stavbe tovarne »Stol« na Duplici, ostalo pa je odpadlo na popravila hiš stanovanjske skupnosti in na dograditev blokov.

Letos se bo v stanovanjski sklad zbralo okrog 70 milijonov dinarjev, ki bodo v glavnem uporabljeni za gradnjo večjih stanovanjskih blokov kamniških tovarn. Tako bo tovarna Titan zgradila 5 četvorčkov, tovarna usnja trinadstropni stanovanjski blok z 12 stanovanji, podjetje Kamnik in rudnik kaolina Crna pa po en devetstanovanjski blok. Tako bo v letošnjem letu pod streho 8 stanovanjskih poslopij s skupno 50 stanovanji. Če pred zimo pa bo vseljivih vseh 30 stanovanj v osemnadstropni stolpnici na Duplici, ki bo dograjena še pred jesenjo. Računajo, da bo letos vseljivih še okrog 20 zasebnih stanovanjskih hiš, ki so v gradnji.

Z.

Opomba uredništva: Prav bi bilo, da bi ObLO Kamnik kljub temu, da je s strani podjetij precej zanimanja za najetje posojila iz občinskega stanovanjskega sklada, namenil del sredstev tega sklada tudi graditeljem zasebnih stanovanjskih hiš, saj bi tudi tako pripomogel lajšati veliko stanovanjsko stisko!

KMETIJSKA ZADRUGA VELESOVO JE UBRALA PRAVILNO POT

Kmetijska zadruga Velesovo, v katero so vključeni še zadržniki iz Trate, Adergasa, Praprotnice police in Češnjekva, je vsa leta svojega obstoja le životarila. Objektivnih vzrokov za to je bilo več, kajti zadruga nima niti lastnih prostorov. Da bi rešili to vprašanje, so se že več let ukvarjali z mislijo, da bi skupno z gasilci zgradili zadržni dom. Toda sklepi so ostali le na papirju, ker je bilo med zadržniki mnogo takih, ki jim dom ni najbolj pri srcu. Po drugi strani pa je bilo upravno vodstvo zadruge sestavljeno le iz starejših kmetovalcev, ki niso kazali zanimanja za napredno kmetovanje in gospodarski napredek zadruge. Držali so se starih metod kmetovanja, za katere so mislili, da so edino pravilne. V preteklem letu pa so pri zadrugi, akoravno z nejevoljo, ustanovili sekcijo mladih zadržnikov. Starejši so gledali mlade zadržnike malce postrani, češ, kaj neki boste delali brez gospodarskih izkušenj, saj še mi ne dosežemo dosti, ki imamo že izkušnje za sabo. Toda kot povsod, so se tudi pri njih učili. Mladi zadržniki so kaj hitro spoznali, kakšno škodo imajo, če visijo na repu hitrega razvoja kmetovanja. Pred meseci so izvolili novo upravno vodstvo zadruge, v katero so prišli le mlajši člani. Stari člani upravnega odbora so poskušali ohraniti vodstvo zadruge, ker jim pa to ni uspelo, so začeli bojkotirati delo novega odbora. Toda ker so kasneje le sprevideli, s kakšnim članom so prijeli za delo mlajši in kakšne uspehe imajo, so končno tudi ti spremenili odnos do njih in pričeli pomagati. Pred tremi meseci je zadruga pričela graditi zadržni dom. Z vsestransko pomočjo prebivalstva ga bodo še letos popolnoma dogradili.

C. B.

gorenjski obveščevalac

gorenjske bodice

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA
Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

jem in obžalujem žaljivke, izrečene napram Krivec Stefki. — Jagodic Marija.
Podpisana Stružnik Pavla iz Klanca 107 preključem in obžalujem žaljivke, izrečene napram Gašperlin Luciji. — Stružnik Pavla.
Prodaj pisalni stroj. Naslov v upravi lista.
Prodajmo jesenov les raznih dimenzij po znižani ceni. Podatke se dobi ustno ali pismeno v tovarni št. 107. — Begunje na Gorenjskem.
SLOVENSKI PRAVOPIS — Breznik-Ramovš — kupim. Naslov v upravi lista.

kretariata za gospodarstvo do 31. decembra 1956 pri pristojnem KATASTRSKEM URADU
prošnjo za oprostitev. Prošnjo morajo priložiti izjavo, podpisano od dveh prič in overjeno od pristojnega občinskega ljudskega odbora, da nimajo na področju FLRJ drugega zemljišča razen dvorišča do 1000 m², za katerega prosijo oprostitev. Če davčni zavezanec želi prejeti pismeno odločbo o oprostitvi, mora priložiti priložni še kolkovino po tar. št. 7 Zakona o taksah.
Opozarjamo prizadete posestnike, ki nimajo več zemlje kot 1000 m² s hišo, da vložijo prijavo po gornjih navodilih do dne 20. februarja 1957 pri KATASTRSKEM URADU.

Dokler sva bila v Marjanu še fant pa punca, sva se pogovarjala o ljubezni, zdaj pa sva se srčkanja že navečala in govoriiva samo še o tem, koliko bom prinesel denarja domov, in kaj vse je treba kupiti. Govori seveda večinoma Marjana, jaz pa jo moram poslušati potrpežljivo kot dalmatinski osel. Ker pa nimam živcev samo za družinsko rabo, jo skušam ob takih prilikah čimprej podurhati od doma.
Toda to pot nisem vedel, kam naj grem. Januar je kazal že huderjevo visok datum, zato sem se samo trajačkeno spomnil na oštarijo, potem pa sem začel gruntati, na katero stran neba naj zašvedrajo moje kumpeti. Na kranjskem »Bekselnu« sem gruntal in gruntal, pa sem jo le pogruntal.
Iz Senčurja so mi pred dnevi obitali, zakaj sem ondan brcal skalce samo na cerkljanskih cestah, ko bi se lahko prišel kračkocati tudi na šenčurska pota. Ta občitek me je zasledoval in preganjal kot upnik. Ker pa nočem biti tak kakor tista občitina, ki si je od podjetja sposodila sklad za »samostojno« razpolaganje (ta »samostojnost« spada res med narekovaje, ker jo je državnna administracija s predpisi že skoraj do gola oskubala), zdaj mu ga pa noče vrniti, sem se odločil, da se rešim vsaj tega dolga, če se že ti stega v banki ne morem. Zaradi visokega datuma sem se odločil za prevozno sredstvo, ki mu pravimo tudi avtoškarp. Prijel sem se za nos, ga zasukal kot volan v pravo smer, pritisnil na gas in jo herojsko odklonil proti Senčurju. Ni bila sicer prijetna ta dolga pot, vendar je bilo še vedno boljše kot v motornem vlakcu Ljubljana—Kranj, v katerem železnica kulturno prevaža potnike na ta način, da jih med potjo ohljuje od —10 do —20 stopinj Celzija (vsaj dokler je bilo mrz).

po lojtrah. Saprduš, kaj tu še od jeseni leži repa na cesti? Pa so se mi domačini začeli posmehovati čes: »Reva, saj si kamenje za repo zamenjal!« Pogledal sem bolj in videl, da sta si bila repa in to kamenje le po velikosti podobna. Potem sem se jim pa še jaz začel režiati, ker imajo cesto, ki se »hudo« špasno oži in širi med hišami in ker so ponekod kar barake nanjo postavili. Vendar sem se takoj prepričal, da je za in veselje ležita v eni postelji, ker sem se tako nemarno zadel v hišo št. 45, da je na celu kar precej buška ratala. Pogledal sem, če sem kaj hudo poškodoval hišo, pa so me potolažili, da je na odkopani cesti na tem mestu prišlo že do bolj zanimivih stvari. Lansko zimo se je tam prevrnil konj, drugič pa je avto zaneslo v vežna vrata. Ljudje so torej še vedno vneti za špase.
Senčur se mi je zdel zanimiv tudi zato, ker se deli na dva dela: na zgornjega in spodnjega. Prebivalci v zgornjem koncu se imenujejo »meščani«, ljudstvo v spodnjem pa »kotarji«. Tisti, ki so šefnali po rimljanski zgodovini, pa pravijo enim »patriciji«, drugim pa »plebejci«.

le minevalo, in bodice so kar same silile izpod kože. Komaj sem se malo tolažil s tem, da sem pustil pogledu, da se je izmuznil na neko prijetno oblikovano in tako nališpano sotrpinko, da sem se spraševal, po kaj je le-ta prišla v ambulanto, ko pa je zdravnje kar kipeljo od nje. Malorca! baba pa že taka, da sem jo kar požiral. Uspešno mi je, da sem se začel z njo razgovarjati. Seveda bi se z njo rad pogovoril o marsičem (saj ne boste take packe, da bi me zašpacali Marjan?), pa se to ne bi spodobilo, zato sva govorila o čisto navadnih stvareh, kakor je pač navada v ambulantah.
»Kaj bo šele potem, ko bodo ukinili privatno zdravniško prakso! Čedalje več pišejo časopisi o takih predlogih. Si bodo že kaj izmislili, da bo še slabše za nas!« mi je pravila. »Če imate denar, greste zdaj lahko vsaj k privatnemu zdravniku, potem pa še tega ne bo.«
Glej ga spaka! Nato se pa še spomni nisem! Kaj bi tu izgubljal čas, si grem pa že raje k prijatelju Nacetu sposoditi denar do prvega, da bom lahko plačal privatnega zdravnika.

MALI OGLASI

Iščemo kvalificiranega električarja za samostojna elektrotehnična dela. Pogoji izpit iz elektrotehnične stroke. Plača po tarifnem pravilniku. Interesenti naj se javijo na upravo podjetja »Oljarnica«, Britof — Kranj.
V Stražišču pri novi šoli je odprta nova trafika. Prodaja se: tobaki izdelki, koleki, časopisi in šolske potrebšline. Odprta je vsak dan.
Prodaj nivo na kranjskem polju. Naslov: Tenetiše 34, pošta Golnik.
Prodaj psa ovčjaka — dober čuvaj. Poizve se: Pisavec, Zg. Besnica 29, dnevno od 15 ure dalje.
Prodaj rabljen štedilnik »Tobi«. Naslov v upravi lista.

OBJAVE

ZAHVALA

Ko je prenehalo biti njeno mlado srce in se za vedno zaprle blage oči najine ljubljene hčerke

EVE DOLINŠEK medicinske sestre

se nama ni bilo mogoče zahvaliti vsakemu posebej, ki so jo kakor koli osrečili v življenju, razveselili v boleznih, se za vedno poslovili od nje in jo spremili k večnemu počitku, se iskreno zahvaljujema vsem in vsakemu posamezniku. — Najlepša hvala.
Zalujoča mama in oče
Kranj, dne 30. I. 1957

RAZPIS

Na podlagi temeljne Uredbe o razpisih delovnih mest računovodij pri gospodarskih podjetjih razpisuje »RUNO«, trgovsko podjetje, Trzlič, delovno mesto

RAČUNOVODJE

Pogoji: Fakultetna izobrazba ali srednja ekonomska šola z 10-letno prakso ali 15. letno prakso v usnjarsko-računovodski stroki. Plača po tarifnem pravilniku.
Prijave sprejema Uprava podjetja do 10. februarja 1957.

OPOZORILO!

Od 30. januarja 1957 dalje bo omrežje za električno vleklo na postaji Jesenice in na žel. prog. Jesenice — Karavanški predor drž. meja pod visoko napetostjo 15.000 V.

Vsako dotikanje kovinskih delov in naprav za električno vleklo je smrtno nevarno. Posebno na potnih prehodih in nadvozih je paziti na višino naklada in ne sme priti do posrednega dotika elektrifikacijskih napeljav z različni predmeti.

Direkcija jugoslov. železnice Ljubljana

Uprava Mestnega gledališča Jesenice razpisuje

za sprejem novih igralcev in igralke

AVDICIJO,

ki bo v nedeljo dne 17. februarja 1957 ob 19. uri v dvorani Mestnega gledališča Jesenice.

Pogoji: Telesno in duševno zdrave. Za prijavitelce do 18 let starosti ustmeno ali pismeno dovoljenje staršev in soie.

Ustmene ali pismene prijave sprejema do petka 15. februarja do 12. ure Mestno gledališče Jesenice, Cankarjev trg 4.

Vsak prijaviteljenec naj pripravi za nastop pred komisijo krajšo recitacijo ali odovski tekst. PRIJAVITE SE!

OBJAVA

Dne 7. decembra 1956 je bilo v Slovenskem poročevalcu objavljeno naslednje:
»Davčne zavezance, ki hočejo uveljaviti pravico za oprostitev do dohodnine po 2. točki 25. čl. Uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o dohodnini Uradni list FLRJ, št. 1/56, obveščamo, da morajo vložiti na osnovi rešitve Zveznega drž. se-

Komisijska za razpis mesta direktorja

»Hrana«, Kranj, razpisuje na podlagi 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ, št. 34-371/55) in 90. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ, št. 51-424/53)

mesto direktorja TRGOVSKEGA PODJETJA »HRANA« KRANJ

Ponudniki za razpisano mesto morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:
1. dovršena srednja strokovna šola in praksa v trgovski stroki;
2. komercialist s prakso v trgovski stroki in na vodilnih položajih v trgovskih organizacijah;
3. trgovski pomočnik z večletno prakso pri vodenju trgovskega obrata.

Pravilno kolekovano prošnjo z izčrpnim življenjepisom, dokazili o šolski in strokovni izobrazbi dostavite Občinskemu ljudskemu odboru Kranj vključno do 15. februarja 1957.

Komisijska za razpis mesta direktorja »Hotel Evropa«, Kranj

razpisuje na podlagi 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ, št. 34-371/55) in 90. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ, št. 51-424/53)

mesto direktorja GOSTINSKEGA PODJETJA »HOTEL EVROPA« V KRANJU

Ponudniki za razpisano mesto morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:
1. dovršena visoka ali srednja gostinska šola z znanjem najmanj enega tujega jezika in večletno prakso pri vodenju večjega gostinskega obrata;
2. visokokvalificirani gostinski delavec z znanjem najmanj enega tujega jezika in večletno prakso pri vodenju gostinskega obrata;
3. kvalificirani gostinski delavec z znanjem najmanj enega tujega jezika in večletno prakso na vodilnem položaju.

Pravilno kolekovano prošnjo z izčrpnim življenjepisom, dokazili o šolski in strokovni izobrazbi dostavite Občinskemu ljudskemu odboru Kranj vključno do 15. februarja 1957.

Komisijska za razpis mesta upravnika kmetijskega posestva »Storžič«, Jezersko

razpisuje na podlagi 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ, št. 34-371/55) in 90. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ, št. 51-424/53)

mesto upravnika KMETIJSKEGA POSESTVA »STORŽIČ«, JEZERSKO

Ponudniki za razpisano mesto morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:
1. inženir agronomije ali kmetijski tehnik z večletno prakso;
2. absolventi kmetijskih šol in tečajev s prakso na vodilnih položajih v kmetijskih organizacijah;
3. osebe z nepopolno srednjo šolo in prakso v poljedelstvu in živinoreji.

Pravilno kolekovano prošnjo z izčrpnim življenjepisom, dokazili o šolski in strokovni izobrazbi dostavite Občinskemu ljudskemu odboru Kranj vključno do 15. februarja 1957.

KINO

KINO »STORŽIČ«, KRANJ
1. februarja ob 16., 18. in 20. uri »V SRCU MLADI«, ameriški barvni film.
2. februarja, ob 16., 18. in 20. uri »V SRCU MLADI«, ameriški barvni film, ob 22. uri »UPOR NA KEJNU«, premiera ameriškega barvnega filma.
3. februarja, ob 9.30 in 14. uri »OBLEGANJE«, premiera jugoslovanskega filma, ob 16., 18. in 20. uri »V SRCU MLADI«, ameriški barvni film — zadnji krat.
KINO »TRIGLAV«, Primskovo
2. in 3. februarja, francoski barvni film »OBSEDNA«. — V soboto ob 17. in 19. uri. V nedeljo ob 15., 17. in 19. uri.
KINO »SVOBODA«, Stražišče
2. febr., jugoslovanski film »OBLEGANJE« ob 18. in 20. uri.
3. febr., ameriški barvni film »BOSONOGA GROFICA«, ob 15., 17.15 in 19.30 uri.
KINO NAKLO
2. febr., indijski barvni film »MANGALA, HČI INDIJE«, ob 19. uri.
3. febr., indijski barvni film »MANGALA, HČI INDIJE«, ob 15. uri in ameriški barvni film »UPOR NA ČAINU«, ob 17. in 19. uri.
KINO RADIO JESENICE
1. febr., ameriški film »TRI KORAKE DO VEŠAL«, ob 18. in 20. uri.
2. in 3. febr., mehiški film »TRIEJE PUSTOLOVCI«. V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri — dopoldan

GLADALIŠČI

»TO JE MOJ SIN«. V soboto ob 19.30, v nedeljo ob 16. in 19. uri.
KINO »PLAVŽ«, JESENICE
1. febr., ameriški barvni film »PEKEL IZPOD NICLE«, ob 18. in 20. uri.
2. in 3. febr., ameriški film »TRI KORAKE DO VEŠAL«. — V soboto ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 16., 18. in 20. uri — dopoldne ob 10.30 uri matineja mladinskega filma.
KINO ZIROVNICA
2. in 3. febr., avstrijski film »STRUP V ZOOLOŠKEM VR-TU«. V soboto ob 19.30 in nedeljo ob 16. in 19.30 uri.
KINO DOVJE MOJSTRANA
Od 1. do 3. febr., francoski barvni film »LUKRECIA BORGIA«. V petek ob 20. uri, v soboto ob 17.30 in 20. uri in v nedeljo ob 15.30, 17.30 in 20. uri. Mladini do 16 let starosti neprimeren.
KINO LJUBNO
2. in 3. febr., ameriški barvni film »IZOGNI SE DIABLA«. — V soboto ob 19.30, v nedeljo ob 16. in 18. uri.
KINO »SORA«, ŠK. LOKA
Od 1. do 3. febr., ameriški barvni film »DIGNI ZAVES«.
KINO KRVAVEC, CERKLJE
2. in 3. febr., ameriški film

V ŠKOFJI LOKI

Na stojnicah v Loki so se cene v sredo kar precej razlikovale od cen na kranjskem in kamniškem živliskem trgu. Jajca so bila 3 do 5 din dražja kot v Kranju in Kamniku (23 do 25), zelje v glavah je bilo 20 din cenejše kot v Kranju (20 dinarjev kg), kisljo zelje 60 din kilogram, to je 10 din dražje kot v Kranju, rdeče korenje 15 dinarjev kilogram, medtem ko je bilo v Kranju po 30 din kg. Jabolka so bila napredaj 50 dinarjev kilogram. In sedaj še nekaj ostalih cen: repa cela 5 dinarjev komad, repa kislja 20 dinarjev merica, rdeča pesa 35 dinarjev kilogram, špinaca 25 dinarjev merica, radič 25 d'n merica, por 7 do 12 din kom., sladka smetana 150 din liter, sirček 12 din komad, peteršilj 10 d'n zavitek, čebula 100 din kilogram in česen 12 din gladi.

TRZNI PREGLED

V KAMNIKU
V torek je bil tržni dan v Kamniku bolj živahen kot dosedanj. Mnogo je bilo naprodajve

Vaš Bodičar!

Reva — še tega nisi vedel, da nabito polna čakalnica v privatni ordinaciji samo povečuje zdravnikov ugled, vrsta čakajočih v javni ambulanti pa je v sramoto naši javni zdravstveni službi. V tem je vsa razlika. Zdej pa nič drugega ne kaže, kot da te pocajam z domačimi aronijami. Boš vsaj nekaj časa doma, ti večno motovilo, mi jih je nabijala v ušesa Marjana. Pa sem raje požrl vse premeduše, ki mi jih je jeza tiščala na jezik in sem se lepo potuhnil v postelji, da Marjane ne bi preveč dražil. Tako, zdaj pa nekaj dni ne bom mogel snofati po Gorenjskem za grehi. Jih bom pa potem več nabral. Dotlej Vas pa lepo pozdravlja

Prvo gostovanje celjskega Mestnega gledališča v Kranju

Jerzi Lutowski:

Dežurna služba

Sodobna in aktualna igra o boju za zaupanje v človeka

V petek, dne 7. februarja bodo celjski gledalci prvič prestopili prag Prešernovega gledališča in s tem vrnili dva prijateljska obiska Prešernovega gledališča — Prešernovemu mestu in to prav na večer pred slovenskim kulturnim praznikom.

Prijatelji gledališke umetnosti poznajo celjsko gledališče zgolj iz dnevnih publicistik. Tudi to malo gledališče je nastalo na podoben način kot naše. Porojeno v revolucionarnem letu 1848 doživlja v dobi čitalnic in tabornov ponoven razmah, in v narodno-buditeljskem ter malomestno-zabavnem utripu pričaka nastanek stare Jugoslavije. Med obema vojnama doseže velik kvalitativni vzpon in svoj drugi preporod z nastankom poklicnega gledališča (1951), ki danes zgornjovno izpričuje svoje umetniško poslanstvo po Spodnjem Stajerskem — predvsem pa v mestu Celju, kjer je na ruševinah starega mestnega stolpa nastal eden najlepših Talijanskih hramov na slovanskem jugu.

Kazno je bilo, da se bo MG iz Celja predstavilo občinstvu kar z dvema sodobnima uprizoritvama, vendar pa bo spriču težav v programu ostalo kar pri eni uprizoritvi z dvema predstavama.

»Dežurna služba« ali Ostry dyzur (doslovno neprevedljivo) je delo, v katerem se jasno izražajo sodobni premiki v poljski družbi pred »oktobrom«. Iz polemik, ki so se vodile zadnja leta, predvsem pa po XX. kongresu v Moskvi, je razvidno, da je »Dežurna služba« izpod peresa Jerzija Lutowskega nastala kot produkt polemik proti ždanovskemu pojmovanju umetnika in njegove vloge v družbi, družbenem poslanstvu, umetnosti in kulture sploh. Lutowski postavlja nasproti »sistemom« in »kriterijem« člo-

veka kot edini in večno veljavni kriterij za umetnost. S tem seveda še ni rečeno, da je »Dežurna služba« umetniška najvišjega kova. Ne je pa zato tembolj aktualna in prav spriču njene sodobne aktualnosti pomembna. To je eno izmed prvih dramskih del, ki so bila napisana v deželah »vzhodnega bloka«, kjer si avtor zavestno prizadeva postaviti pred družbo problem, ki bi ga ždanovska estetika nikdar ne mogla priznati za aktualnega, ker kratko in malo tej estetiki človek ni bil dosti mar! Kako naj bi ji tudi bil, če je bila pisateljeva in umetnikova osnovna dolžnost, da naj ne bo kritik družbe, marveč propagandist, ki piše po zgledu dvornih pesnikov staroveških vzhodnih despotij hvalnice o nezmožnosti Vsemogočnega in panegirično hvali vse, kar je padlo vsemogočni birokraciji na um.

Za ilustracijo: visok državni funkcionar zaide čisto po naključju v zakotno provizionalno bolnico in bi moral »pod nož« zdravnika, ki je bil njega dni obsojen zaradi sodelovanja z Armijo krajovo. Zdravnik Osinski je kazen prestopal, toda v življenju se nenehno srečuje z nezaupanjem in sumničanjem na račun svoje nekdanje politične opredeljenosti. Problem: operirati ali ne operirati! Okrajni sekretar Dabek: da. Šef notranjega odseka: Ne. Konflikt. Oba imata na neki način prav. Bolnik čaka — razprava teče. Značaji se eksponirajo. Od nekod pride končno »zanesljiv zdravnik«, toda prepozno; dežurna sestra sporoča: operiramo.

Človeški problem je evidenten, drugo tudi ni važno. Delo je v Celju in okolici privabljalo številne hvaležne gledalce; prav je, da si ga tudi naše občinstvo ogleda. Ne samo zaradi gostov, ki nas bodo obiskali — tudi za-

radi dela samega, saj se v njem odsvitajo živi problemi, ki po zaslugi Stalinovega edinozveličavnega sistema tarejo novoporajajočo se socialistično družbo na Poljskem, pa tudi drugod.

Opomba pisca: Armada krajova je predstavljala poljsko nacionalno osvobodilno gibanje, armada ludowa pa gibanje, ki so ga vodili komunisti. Velik del nacionalistov je bil uničen v Varšavski vstaji proti Nemcem, ker je sovjetska armada namenoma pre-

nehala z ofenzivo. Nekaj zavoljo razrednih nasprotij in pa tudi zaradi sovjetskega tutorstva je del »krajowcev« po vojni stopil v akcijo proti ruski okupaciji. Zdravnik, o katerem je govora v drami, je bil med vojni pristaja armije krajowe.

Rado Jan

Opomba uredništva! Medtem ko je bila današnja številka našega lista že v tisku, smo dobili od uprave Mestnega gledališča iz Celja obvestilo, da je gostovanje v Prešernovem gledališču v Kranju zaradi bolezni v ansamblu prestavljeno na 2. in 3. marec. Takratno gostovanje bodo celjski gledališčniki pomnožili še z delom Roberta Nasha »Vremenar«.

„BOSONOGA GROFICA“

Kdor je nasedel temu filmu, je verjetno nasedel imenom, zlasti dvema: režiserja Josepha Mankiewicza (med drugimi smo videli njegov film VSE O EVI) in igralca Humphreya Bogarta, enega najboljših ameriških igralcev, ki je pred tednj v Hollywoodu umrl za rakom v grlu.

Mnogokrat se zgodi, da dobri režiserji režirajo slabe filme in da veliki igralci igrajo v osladnih bedarijah. »Bosonoga grofica« je tak primer. Joseph Mankiewicz je »Bosonoga grofica« režiral zelo »z levo roko«, kot pravimo, medtem ko je

Humphrey Bogart kljub dobri igri, iz slabe vloge napravil le povprečen lik.

Sicer pa je v ta film navlečeno prav vse, kar je značilnega za slabe filme: beznica, v kateri pleše imenitna plesalka, sijajna kariera te iste plesalke, filmski mogočniki in bivši kralji, ki pijejo šampanjec v Cannesu in Monte Carlu, plemeniti italijanski grof, poslednji njegovega rodu, lepi avtomobili in prečudovite palače, pa azurno morje ob južni francoski obali in obleke, obleke... Vse je premešano v čudovito osladen zvarek, ki spravi gledalca, ki je pričakoval dober film, v gnäv in bes.

mm

Štirideset predstav Mestnega gledališča na Jesenicah

O Mestnem gledališču na Jesenicah beremo letos bore malo, čeprav je gledališče v letošnji sezoni delavnejše kot v minulih sezonah. Ko je bilo gledališče konec lanskoletne sezone zaradi občutno znižanega proračuna tik pred razpustom, so se odločili člani ansambla delati s podvojeno silo in preprečiti za vsako ceno ukinitve delavskim Jesenicam prepotrebne kulturne ustanove. Kljub zakasnelemu pričetku sezone je našudiralo gledališče štiri premiere s 40 ponovitvami. O prvih treh premierah: Molliere »Scapinove zvižace«, Tomažič »Le pa Vida« in Roussin »Otroci prihajajo«, ki so dobro uspeli, bi bilo danes odveč pisati. Ne bo pa odveč dotakniti se vsaj na kratko četrte premiere F. Roš — D. Gorinšek »Desetnica ALENČICA«, ki je bila našudirana za novoletno jelko.

Režiser Jože Tomažič je vloge dobro razdelil. Kučurko je zaupal mladi Jani Smidovi, ki jo je karakterno in prepričevalno podala. Jožici Fonovi je zaupal vlogo Desetnice ALENČICE, ki se je odlikovala z dobro igro in čisto izgovorjavo. Dober je bil tudi Ivko Kos v karakterno-komični vlogi Zebka. Pa tudi ostali igralci, Lado Nikolavčič, Mihelec Petričeva, Srečko Milnarič, Anica Vistrova, Stan-ko Žnidar ter Milan Bregant so bili dobri. Da je mladinska igra lepo uspela, so pripomogle tudi se-stricte, četudi so bile prvič na odru. Funkcionalna scena je bila izdelana po osnutku Joža Bediča.

Omenjena mladinska igra, kakor tudi prve tri premiere, številne ponovitve letošnje sezone in gostovanja v Kranjski gori, Kamniku, Trzinu in Novi Gorici so najlepše priznanje ansamblu jesenskega Mestnega gledališča, ki se je te dni predstavilo javnosti s peto premiero G. E. Lessinga dramo »Emilia Galotti«.

U.

Z RAZSTAVE V PREŠERNOVEM MUZEJU

Francisco de Goya

V četrtek je bila v Prešernovem muzeju v Kranju odprta razstava 40 risb - reprodukcij z Goyevih skicirke. Originalne hrani muzej v Madridu.

Goya je bil poleg Murilla in Velasqueza največji španski slikar. Rojen je bil leta 1746 v okolici Za-

ragoze in je umrl 1828. leta v Bordeauxu. V svojih slikah je združil bogastvo in fantazijo umetnosti 18. stoletja s kritičnim in revolucionarnim nemirrom svoje osebnosti. Bil je občudovalec lepote stvarnosti, pokvarjenost in despotstvo kakor tudi nazadnjaštvo v kakršnikoli obliki pa je sovražil in šibal. Njegove slike, risbe in grafika iz boja španskega naroda so po vsebini in obliki protest človeka in umetnika, ki je z vso suverenostjo umetniških potencialov utiral pota modernemu prebivalstvu 19. stoletja. — Razstava bo odprta do 6. februarja.

KULTURNE NOVICE Z GOLNIKA

O Učenci osnovne šole iz Gor'č so pred kratkim uprizorili na Golniku Goljevo pravljico »Sneguljčica«. Posebno je ugajala Legiša Nadiča v vlogi Sneguljčice in Tone Bizjak v vlogi Friceta. Pa tudi ostali so kar dobro podali svoje vloge. Za uspeh imata največ zaslug učitelj Marijan Japelj in Vera Jereb.

Na pobudo mladinske organizacije je bilo na Golniku osnovano pionirsko gledališče. V kratkem se bodo predstavili z uprizoritvijo pravljicnih »gric« »Kraljična brez bisera« in »Volk in sedem kozic«. V načrtu imajo tudi uprizoritev pravljicne igre »Princeska in pastirček« in vrsto proslav.

Ljudska univerza je v zadnjem času na Golniku zelo delavna. Priredila je že dve zanimivi predavanji s filmi. Dr. Kambič iz Ljubljane je predaval o »Sloveniji«, prof. Jagodičeva ravno tako iz Ljubljane o »Eskimih«.

PREŠERNOVA PROSLAVA V SKOFJI LOKI

bo letos povsem drugačna kot prejšnja leta. Na ta dan se bodo vsa okoliška kulturno-prosvetna društva zbrala v Loki in na skupni prireditvi pokazala uspehe svojega dela. Organizacijo proslave je prevzelo KUD »Tone Sifer«. Razen tega pripravlja Svet za prosveto in kulturo občinskega ljudskega odbora odlikovanje dolgoletnih kulturno-prosvetnih delavcev ter prizadevnih vodij ostalih društev ter skupen sprejem odlikovancev in kulturnih delavcev s skromno pogostitvijo.

„SKUPNO STANOVANJE“ SI UTIRA POT

Poročali smo že, da je igralska družina SKUD »Jaka Rabič« na Dovjem našudirala v režiji Viktorja Janše Dobričanina komedijo »Skupno stanovanje«. Uprizoritev je popolnoma uspela, zato zdaj Dovžani gostujejo s svojo komedijo po Gorenjskem; v nedeljo 27. januarja, so gostovali v Podkorenu in v Gozd-Martuljku. Gledalci so jih povsod navdušeno sprejeli, saj so se — čeprav amatjerji — povsod povzpeli do kvalitetnega predvajanja. Zdaj nameravajo s svojo predstavo obiskati še Gorje, Zirovnico in Kranjsko goro. Morda bodo našli pot še v Bohinjsko preočani smo, da ne bodo nikjer razočarali svoje publike.

LEP USPEH DRAMSKE SEKCIJE KUD „JANKO KRMELJ“ REČE

Za nedeljo, 20. januarja je dramska sekcija Kulturno-umetniškega društva »Janko Krmelj« Reče pripravila številnim občivalcem prijetno presenečenje z uprizoritvijo veseligrske »Pri belem konjičku«. Delo samo je bilo za društvo zahtevno predvsem zaradi velikega števila nastopajočih in zahtevnega petja. Režiser je pritegnil med igralce več mladih igralcev začetnikov. Med temi so se nekateri zelo potrudili in so svoje vloge dobro odigrali. Zasedba vlog je bila pravilna. Dobra izbira kostimov je igro zelo poživila. Posebej pa moramo pohvaliti sceno, katero sta pripravila domača slikarja — amaterja. Uprizoritev je bila zelo dobro obiskana. Nastopajoči so bili od občinstva deležni toplega aplavza.

Sedaj pripravila društvo akademijo v počastitev »Dneva kulture« 8. februarja. Program bo obsegal: recitacije, pevske točke, nastop tamburaškega zbora in slavnostni govor.

„KOVACEV STUDENT“ NA ODRU V KROPI

Kulturno-prosvetno društvo »Stane Zagar« v Kropi je minulo soboto in nedeljo uprizorilo opereto v treh dejanjih »Kovačev študent« (uglasbil leta 1912 Vinko Vodopivec). Opereto je dirigiral Jože Gašperšič.

Pred opereto so uprizorili intermezzo za moški zbor in orkester po domačinski pesmi Daneta Pogačnika (1834—1912) »Stara Krova 1856«, ki jo je uglasbil Jože Gašperšič. Številni poslušalci so nagradili izvajalce z vsem priznanjem.

Prireditve je bila v spomin šestdesetletnice delavskega društveno-prosvetnega dela v Kropi.

ZGLEDNA PROSVETNA DEJAVNOST V BOHINJSKI BELI

Kulturno-prosvetno društvo »Partizana Leona« na Bohinjski Beli je letos kar dobro začelo svojo sezono. Njegovo delo je precej vsestransko in plodovito, najdelavnejša pa je igralska skupina. Ob nedavni anketi, ki jo je izvedel odbor med člani, se je samo za igrilstvo priglasilo nad 60 kandidatur. — Letos so se bohinjski igralci odločili za precej obsežen delovni načrt, ki pa ne presega njihove zmogljivosti, saj ga že z uspehom izvajajo.

Ze dalj časa so vadili dramo »Mladost pred sodiščem«, toda prehitela jih je uprizoritev Nušičeve komedije »Zaključni ostadi«, ki so jo uprizorili pred štirinajstimi dnevi. Razen teh dveh so se odločili še za Bitenčeve »Ugasle luči« in za Borovo dramo »Kolesa teme«. Za pomlad pa bodo pripravili Jurčičevega »Sosedovega sina«.

Med delavne skupine društva spada tudi recitacijska sekcija, katere člani redno vadijo in nastopajo na raznih proslavah in praznovanjih. Sodelovali bodo tudi pri praznovanju Prešernovega dne in 8. marca. Pevski zbor bodo letos okrepoli z novimi člani, predvsem pa bodo zbrali vse stare pevce.

Tudi za folkloro je med člani precej zanimanja. Folklorna skupina sicer letos še ni pričela z rednimi vajami, na zadnjem sestanku pa so sklenili povabiti vse člane, ki so že vadili in bodo voljni tudi letos nadaljevati.

Tudi knjižnica redno posluje. Letos so nakupili precej novih knjig in jim uredili primerno mesto v prosvetnem domu. Zato se je precej povečalo tudi število rednih bralcev, toda knjižnica tudi s sedanjim izborom čtiva ne more ustredi številnim občivalcem. Jb

BEVKOV „TONČEK“ NA PRIMSKOVEM

Pionirji s Primskovega so letos pripravili Bevkovega »Tončka« in ga pred kratkim že tretjič ponovili. Da mora biti igra dobra, je izpričalo tudi občinstvo, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotička. Na odru se je pojavila najmlajša pionirka Mojca Buncčeva iz prvega razreda in pozdravila navzoče, se jim zahvalila za tolikšen obisk in poudarila, da bodo nabrani denar uporabili za izlet na koncu šolskega leta. V prijetnem govoru je prikazala pomen igre in okoliščine, iz katerih je igra nastala. Takoj nato so zaigrali. Pohvaliti je treba predvsem nosilca glavne vloge pionirja Jožeta Trobca, potem Mojco Buncčovo, Slavka Čuka, Franca Isteniča, Matjeja Knific, Nado Šumijevo in Viktorja Bregarja, ki so se dobro pripravili in svoje vloge odigrali naravno in otroško pristrčno. Nekateri so prikazali lepe igralske sposobnosti, tako da že lahko sodelujejo s starejšimi igralci, ki so se tudi to pot lepo odrezali.

Ni pa me navdušila samo igra. Videl in spoznal sem še nekaj, na kar doslej še nisem naletel. Tu sta šola in pionirska organizacija eno, druga drugo podpirata in si pomagata, za kar gre zahvala vodstvu šole. I. M.

OGLJIKOVI HIDRATI živila, ki nas grejejo

Med ogljikove hidrate štejemo vse vrste sladkorjev, škrob in celulozo ali stančino. Medtem ko beljakovine naše telo grade, proizvaja naše telo pri prebavi ogljikovih hidratov toploto, ki je telesu potrebna za gibanje, dihanje, opravljanje dela. Ako jih uživamo preveč, se po preosnovi v telesu nabirajo kot maščobna plast pod kožo.

Kalorična vrednost ogljikovih hidratov je visoka, in sicer 4,1 kalorije na 1 gr. Povprečno jih potrebujemo dnevno 400 do 500 gramov. Kdor nagiba k debelosti, se mora omejiti pri uživanju kruha, močnatih jedi in krompirja.

SLADKOR

Grozni sladkor vsebuje grozdje, med, kisló zelje itd. Sadni sladkor je v sadju, pesnega pa uporabljamo vsak dan v gospodinjstvu, mlečni nastaja v živalskem organizmu, in sicer v mleku.

Bolj zdrav od belega, popolnoma prečiščenega ali rafiniranega sladkorja je rjavi suroví sladkor, ker vsebuje še nekaj

rudninskih sestavin, ki so bele-mu odvzete.

Ker belí sladkor teh snovi nima, jih pri prebavi jemlje telesu in to predvsem kalcij. Zato imajo ljudje, ki uživajo preveč sladkorja, slabe zobe.

Med sladkorji sta najlažje prebavljiva grozdni in sadni sladkor, ki ju vsebuje predvsem sadje.

ŠKROB

Je glavna sestavina vseh vrst mok, krompirja, kostañja, fižola, graha. V vodi ni topljiv. Surov je zelo težko prebavljiv. Ako pa škrobnata živila segrejemo do 80 stopinj Celzija, se izvrše v njih kemíčne spremembe, ki jih napravijo lahko prebavljive. Zato kruh pečemo, testenine, krompir, fižol, kuhamo.

Pri najbolj razširjenem škrobnatem žvilu, to je pri moči, moramo vedeti, da je za zdravje več vredna črna, krušna, kot popolnoma bela. V krušni moči je zmlatih tudi precej otrobov (semenska lupina in kalček), ki vsebujejo beljakovine, rudninske snovi in vitamine. V kalčku je tudi vitamin E proti jalo-vostim.

Ker popolnoma bel kruh vseh teh sestavin nima, jih telo v zadostni meri ne dobi. Ena izmed posledic so tudi okvare na zobeh.

Važno škrobnato živilo je tudi krompir. Z njim in kruhom do-vajamo telesu velik del potrebnih kalorij. Krompir je važen kot ljudsko živilo še tudi zato, ker ima polnovredne beljaku-vine, precej rudninskih snovi, vitaminov, predvsem vitamin C. Največ teh dragocenih snovi

je nakopičenih tik pod lupino; zato ga kuhajmo po možnosti neolupljenega.

CELULOZA

Celuloza ali staničina, ki se-stavlja trdno ogrodje rastlin, je za prehrano važna predvsem zato, ker urejuje prebavo. Vsak obrok hrane mora imeti tudi določen prostorninski obseg, ki zaposluje prebavne organe, in to je v glavnem staničina. Ta vzpodbuja k delovanju tudi črevesje in preprečuje njihovo lenivost. Če hočemo, da bo naša prebava v redu, uživajmo čim več zelenjave in sadja.

RECEPTI

PARADIZNIKOVA JUHA

4 dkg masti, 1 korenček, peteršilj, zelena, če-bula, 4 dkg moke, 5 dkg paradižnika iz konzerve, sladkorja, sol in kisa po okusu, 4 dkg testenin, slan krompir.

Na masti prepražimo zrezano jušno zelenjavo in čebulo, potresemo z moko. Ko ta zarumeni, pride-nemo paradižnik, zalijemo. Ko je zelenjava mehka, jo pretlačimo, juho solimo, po okusu okisamo in sladimo. V juho denemo zrezane kuhane teste-nine. Dober je tudi r'ž ali široki rezanci.

RIZEVA JUHA S PREZGANJEM

6 dkg riža, 5 dkg masti, 4 dkg moke, voda ali juha, sol, žlica nastrganega sira, 2 do 3 dkg pre-praženih gobic.

Iz masti in moke naredimo svetlo prežganje, ki ga zalijemo z vodo ali juho in gladko razkuhamo. Ko juha zavre, zakuhamo vanjo prebran in hitro opran riž. Juho izboljšamo nazadnje z nastrganim sirom in prepraženimi gobicami. Lahko pa sir in gobice tudi opustimo in juhi primešamo precej seseklanega peteršilja.

JETRNI ZREZKI

75 dkg telečjih jeter, 5 dkg masti, pol čebule, sol, poper.

Z jeter odstranimo kožice, jih zrežemo na 1 cm debele rezine in jih spečemo na zelo vroči masti kakor biftek; po vsaki strani jih pečemo 2 minuti. Nato jih denemo na vroč krožnik in pokrijemo. Na ostali masti krhko spečemo čebulo, zrezano na tanke rezine. Jetra osolimo in popoprano, jih po-tresemo z opečeno čebulo in hitro serviramo.

SEGEDINSKI GOLAZ

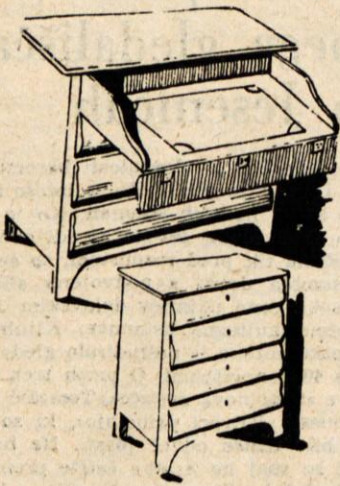
Pol kg svinine, 4 dkg masti, 1 kg kislega zelja, 2 čebuli, 1 jabolko, žlička paprike, ščepec sladkorja, ena osminka litra kisle smetane.

Meso zrežemo na kocke. Čebulo sesekljamo in jo na masti razpustimo, nato pa dodamo meso in ga dobro prepražimo. Potresemo ga s papriko, nato pa dodamo kisló zelje, naribano jabolko in sladkor. Vse skupaj dušimo, da se zmežča. Prilijemo le bolj malo tekočine. Nazadnje primešamo še sme-tano. Okus izboljšamo z žlico paradižnikove meze.

PRAKTIČNI NASVETI

Zarjavele ključe zdrgnemo s petrolejem ali jih denemo za nekaj časa v terpentín.

Zarjavele pletilke potegnemo večkrat skozi trdo pralno mílo. Pletilke, ki so postale pri pletenju hrapave zaradi potenja rok, namažemo in zdrgne-mo s čebelnim voskom.

Moderna pisalna miza iz stare omarice

Starinska omara za perilo in obleko je v pretresnem stanovanju marsikdaj v napoto. Z nekoliko prizadevnosti jo lahko spremenimo v zelo koristen del pohištva — v pisalno mizo, ki jo bodo lahko uporabljali otroci in odrasli. Za mizno ploskev izberemo tisti predal, ki nam po višini najbolj ustreza. Prednji

del naj mizar uredi tako, da ga pri uporabi lahko spustimo navzdol. Omarico nato tudi zuna-j olepšamo. Najprej jo očistimo s finim smirkovim papir-jem, nakar jo še obarvamo oz. prelakiramo.

PLESNE PRIREDITVE VABIJO Na sliki: dolga plesna obleka iz svetlega tafta. Je brez vseh okrasov, kar samo poudarja njeno preprosto eleganco

Mlada rast
1+3=4 dobro (3) nezadostno (1)
odlično (5)
4+1=5 odlično (5) slabotno (4)

Franc Bitenc
ZGODBA o MALEM Jožku in njegovem črnem BICKU

4. Toplo februarско sonce je neusmiljeno talilo sneg in v prvih marčevih dneh je le tu in tam kaka mlakuža spominjala na minulo zimo. Na Gregorjevo, ko so se ptički ženili, je najstarejša ovca, Zvončata, postala mati dveh srčkanih jagnjičkov. Po hlevu se je razlegel šibki: »Beee! Beee! Beee!»

Jožek je bil spet srečen. Pestoval je oba bicka, nosil materi rezine kruha in pokladal prednjo največ seno. Že čez teden dni je trop dobil nov prirastek in vedno bolj redko je bilo jutro, ko v hlevu ni zajokalo nobeno jagnje. Zato je bila njegova prva pot, ko se je prebudil, med ovce. Tam se je ves raznežil, klical k sebi Zvončato, Črno in še nekaj drugih, ki so imela imena. Večina je bila brez njih. Zato pa je prvega jagnjička klical za Malega, za drugega pa je hotel, da bi služal na ime Suhí. Dosti imen pač ni imel na razpolago, zato je skoparil z njimi.

Prvi aprilski dan je bil pust in mrzel. Ko je Jožek stopil iz hiše, ga je zazebló, zato se je že hotel vrniti. Zadržalo ga je zateglo blejanje. Biti je morala kaka stara ovca, kajti glas je bil močan in globok, pa žalosten. Hitro je stopal preko dvorišča, odprl ovčjo stajo in čakal, da so se mu oči navadile na somrak. Toplota v

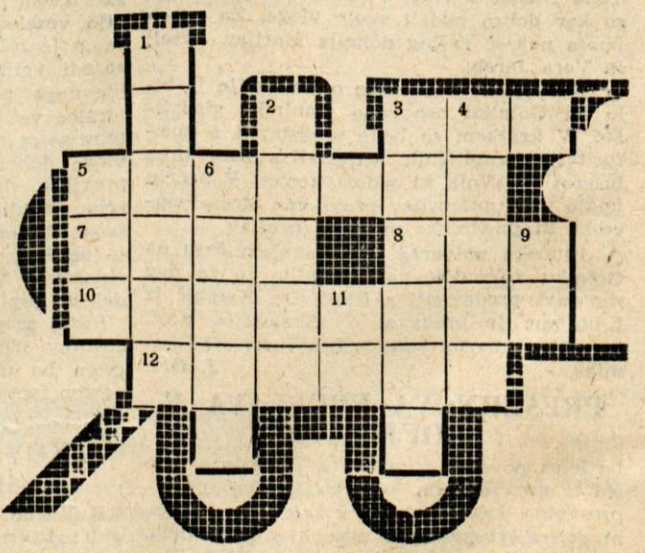
hlevu mu je dobro dela; že je stegnil roko, da bi pobóžal najbližjo ovco. Tedaj pa se je spet oglasilo, tokrat za njegovim hrbtom, otožno in zateglo: »Beee! Beee! Beee!» Obrnil se je. Pred njim je ležala najpohlevnejša ovčka, Črna, poleg nje pa majhen, čisto majhen črn skodranček. Kodrčki volne so se še svetili; mati ga je pravkar nehala oblizovati. Dvignil je Črno, da bi se neogljene lahko napilo mleka. Toda bicek ni obstal na nogah. Kako hitro ga je dvignil, je omahnil na tla in obiežal kakor mrtev. Ves obupan je Jožek ta poskus nekajkrat ponovil, nato pa je planil do vrat in zaklical preko dvorišča: »Mleka! Prinesite mleka!» Držal je malega črnuha v naročju in dihál vanj, toda živalca ni pokazala nobene-ga znaka življenja. Nestrno se je oziral na vrata, kdaj se bo pokazala gospodinja in primesla stekleničko s cuc-ljem. Ni in ni je hotelo biti. Tedaj je Jožek varno spravil jagnje pod sukunjič ter stekel z njim v kuhinjo. S prosto roko je nalil v stekleničko pravkar zavretega mleka, nataknil cucelj, s silo odprl jagnjičku gobček in strmo nagnil stekleničko. Bo pil ali — ? Otrplo telesce se ni zganilo; nobenega znaka življenja nikjer. Jožka je da-vilo v grlu:

»Mrtev! Mrtev!»
Tedaj pa se je zgodilo ti-sto nemogoče, česar Jožek ni nič pričakoval. Mali črni stvor se je zganil, v gobčku je cmoknilo: prve kaplje to-plega mleka so stekle in ste-klenička se je začela prazni-ti. Kakor odmev na ta veselí dogodek je Jožek zasiljal iz staje obupni materinini:
»Beee! Beee!»
Črni bicek je pil! Črni bi-cek bo živel! Saj ni bilo ni-kogar v kuhinji ne okrog hiše, a Jožek je plesal pred ognjiščem in se dri na ves glas:
»Pije! Pije! Ze pije»
(Nadaljevanje prihodnjích)

Rak bi rad v šolo
Da ne bi več bedak, šel v šolo rad bi rak. A zaman so vse poti, v šoli več prostora ni.
Murn, mravlja, žaba, kos in še polž prišel je bos. Cuj, že štejejo: en, dva! Rak pa boš ostal doma.
Kaj boš v šoli, rak, povej, ko hodit še ne znaš naprej. Kje pač videl si tako, da nazaj bi se le šlo.
Zate rak, res, šola ni in učene te stvari. V jasli pojdi raje le, kjer hoditi se uče.
Milena Kompare

Križanka „Lokomotiva“

Vodoravno: 3. del stroja lo-komotive, 5. pogorje v Jugosla-viji, 7. žitarica, 8. gnojna ra-na, 10. zatič, 12. špansko žen-sko ime.
Navpično: 1. oskrbovalec hle-va, 2. gnetem, 3. tepena, 4. hun-ski poglavar, 5. prometno sred-stvo, 6. lepak, 9. grška črka, 11. veznik.

UGANKE

S sonci posejana cesta, kam in v kakšna vodiš mesta? (Rimska cesta)
Krajec hleba — sredi neba... (Lunin krajec)
Huda, huda zver bo to, ki razsaja za vasjo. Res ji mora biti sila; hriba se je polotila! Kaj bo, če ga bo požna, saj še vas nam bo podria! (Buldožer)
Od hrama do hrama letajo, ves Log in Poljano obletajo. Povsod, kjer na vrata potrkajo, ga čašico, dve, še posrkajo. Vmes urno do doma tja skočijo, za zimo še tam ga natočijo. Pa tudi na nas ne pozabijo, na sladki nas likof povabijo. (Čebule nabirajo med)

ODVOZLANE ZANKE iz prejšnje številke
REŠITEV POSETNICE:
PISKROVEZ

ROMAN
SLIKANICA
ZANIMIVOSTI
FILM

ZADNJA STRAN

MIMI
MALENŠEK
KONICVIGENCI
ROMAN

9

Aleš je vendar poslednji, ki lahko ohrani hiši staro ime. Sicer... končno so tudi drugi bogati kovači pošiljali sinove v mestne šole, toda Gašperinovi niso več bogati. Aleš bi moral sam prijeti za kladivo. Ah, stric Filip bo že vedel, kaj je treba storiti. Stric je bil zdaj njeno edino, zadnje upanje. — Mimogrede je pomislila, kako neprijetno bo, če se stric Miklavž in Dominik ne bosta razumela. Bila pa je preveč trudna, da bi se dolgo mudila pri tej misli. Bo že nekako.

K njej je prišla Zgončeva Tilda in jo vprašala, ali ne misli priti večerjat. Ana je rekla, da ji ni do jedi. Hotela je vedeti, ali je še mnogo ljudi v hiši.

„Skoro vsi so odšli,“ je rekla Tilda. „Samo najbolj sogoltni pijanci se še nacejajo. Ni jim bilo treba dati toliko pijače. In umazali so po hiši, da do polnoči ne bomo pospravile za njimi.“

„Je že dobro, da so dobili dovolj pijače,“ je menila Ana. „Vsaj ne bodo mogli govoriti, da smo jih slabo pogostili. Ne zgodi se vsak dan, da bi pokopali gospodarja.“

Tilda je odšla, Ani pa se ni dalo od tople peči. Hrbet je pritisnila na modelnice in pri tem postajala dremava. Medla luč pod stropom, tiktakanje stenske ure in oddaljeni šum vode so jo uspavali. Slišala je, da se zadnji pogrebci odpravljajo, najbrž jih je Tilda opomnila. Kmalu potem je bilo čuti drsanje sirkove krtače po podu. Ženske so začele pospravljati. Jutri bo hiša spet v redu.

Mir, ki je nastal okrog nje, jo je spomnil nekega drugega miru, ki si ga je zadnja leta pogosto klicala v spomin.

Nenadoma je stala pred njo mladost, daljna in odmaknjena. Gledala jo je v drobcih, ki jih nikoli ni mogla strniti v celoto, toda vsak drobec zase je bil tako vabljiv, da se ni mogla odtrgati od njega. Živo se je spomnila dolgega, hladnega hodnika in nun s plahutajočimi ovratnicami. Potem je videla dvorišče in na njem gojenke samostanske šole. Tudi ona je bila med njimi. Zraven teh obrazov pa dojem mirnih večerov, sončnih juter in hrepenenje ptiča, ki ga vleče na jug!

Nasmehnila se je. Čemu bi še mislila in sanjarija? Vse to je prešlo za vselej. Samo spomin je ostal, spomin na tista leta, ki so bila edina srečna, ker so bila tako do vrha polna pričakovanja.

Zdaj je ostala sama. Tesno ji je pri srcu. Morala bi moliti za očeta, pa ji molitev noče iz srca. Tudi življenju bi rada dala smisel in bogatejšo vsebino, pa se čuti tako revno in prazno.

Spodaj so rezko zacvllila vrata. Ana se je zganila.

„Sanjarim,“ si je počitala. „In danes so mi pokopali očeta.“ Odtrgala se je od peči, ugasnila luč in odšla. Ko je zaprla vrata za seboj, ji je mrzla kljuka pognala srh po hrbtu. Zazdelo se ji je, da je vse okrog nje tako mrzlo in trdo, kot to staro železo.

II

Sedmino po Alešu Gašperinu so opravili precej tiho. Dan poprej je Ana poslala deklo Uršo po trgu s košaro pšeničnih hlebcev. Dekla jih je razdelila med trške reveže in jih obenem povabila k maši. Po maši se je zbralo v hiši precej siromakov. Ana jih je pogostila z zajtrkom, tudi nekaj pijače jim je dala, potem so molili za pokojnika in nato je dejala, da jim bo razdelila očetovo obleko.

SLIKA IZ AMERIŠKEGA BARVNEGA FILMA »BOSONOGA GROFICA« — V OZADJU HUMPHREY BOGART, KI JE PRRED DVE MA TEDNOMA UMRL. ČLOVEKU JE KAR TEŽKO GLEDATI TEGA VELIKEGA IGRALCA V TEM TAKO SLABEM FILMU

Bralci nam pišejo

Spoštovano uredništvo!

V Vašem listu z dne 21. januarja sem našla zanimiv ilustriran članek o moških - pestunjah.

Rada bi Vam sporočila, da to ni samo posebnost Amerike, ampak da tudi pri nas na Gorenjskem dobiš odlične moške pestunje. Kadar odpotujem, si vedno priskrbim pestunjo - moškega, da mi varuje moje 8 mesecev staro deklico.

Prilagam Vam zadnji pesnetek mojega otročička in »pestunje«, nemara Vam je mogoče priobčiti ta pesnetek? Mislim si, da bi bil tudi bralkam Vašega lista všeč. Med redne naročnike Vašega lista spadam tudi jaz.

»CESTO PRIKLANJANJA« IMAJO V BERLINU. BERLINSKO LETALIŠČE TEMPELHOF JE NAMREČ SREDI MESTA IN LETALI, KI SE SPUSČAJO, LETIJO NAD LETALIŠČU NAJBЛИŽIJO ČLOVEKU JE KAR MED HIŠAMI, DA SE LJUDJE NA ULICI SKLANJAJO.

ZGODOVINSKI IN DRUGI PAPERKI
Z GORENJSKE

Zločin in prerada - fi -

Vzhodno od vasi Breznice pod Stolom, kjer se je poleg znamenitih bratov Janšev rodil pesnik in filolog Jožef Zemlja (1805 do 1843), leži prikupna vas Dosloviče. Tu se je 9. februarja 1871 rodil krojaču in kajzarju eden vodilnih pisateljev novejših dobe Francišek Saleški Finžgar.

Finžgar je pričel pisateljati 1893. Veliko je število njegovih del, v katerih je obogatil slovenski književni jezik s klenimi, sočnimi, domačimi besedami, slovensko književnost pa z močnimi realističnimi podobami iz kmečkega življenja v preteklosti. Pravi biser med njegovimi deli pa je obširno zasnovani, zgodovinski roman Pod svobodnim soncem. Je to ena najboljših slovenskih ljudskih knjig in prvi izvorni slovenski roman v svetovnem merilu (preveden v srbohrvaščino, češčino in slovaščino). Roman se je našim ljudem močno priljublil in je doživel številne ponatise. — Prav kakor dramski (Divji lovec, Naša kri, Ver'ga, Razvalina življenja), se je Finžgar oddolžil tudi naši mladinski književnosti (Student naj bo, Gospod Hudourn'k). Celotno njegovo delo pa je bogat prispevek v zakladnico slovenskega realističnega pripovedništva. Gorenjsko pokrajino in njene ljudi je opisal v živi, domači besedi.

Pisanje Finžgarju nikdar ni bilo samo sebi namen, z njim je navajal ljudi k lepšemu in boljšemu življenju. Kot dober poznavalec idilne gorenjske vasi, kmečkega in delavskega proletariata, kot spreten pisec ljudskih iger in pisatelj junaške epopeje Pod svobodnim soncem ter po svoji skrbi za lepoto slovenskega knjižnega izraza je

Finžgar eden prvih predstavnikov našega ljudskega pripovedništva. V Doslovičah je bil okoli 1620 rojen tudi Luka Knafelj, mecen, ki je večino svojega premoženja določil za djaško ustanovo (umrl 20. 6. 1871 v Gross-Russbachu na Nižjem Avstrijskem). Ustanova, ki je prvotno štela štiri mesta, se je z dobrim upravljanjem tako pomnožila, da je štela tik pred prvo svetovno vojno nad trideset mest. Ker je bila namenjena dijakom iz bivše Kranjske, jih je večina študirala na dunajskem vseučilišču. Zelo velikemu številu kranjskih slovenskih dijakov je skozi dvesto let samo ta ustanova omogočila visokošolske študij.

Naštejemo bežno še nekatere zaslužne moze, na katere je, poleg že navedenih, vplivala krasota gorenjske pokrajine pod Stolom in Begunjsčico in ki so iz kmečkega doma, v katerem se je večina izmed njih rodila, ponesli slavospeve gorenjskega raja v širni svet.

V Smokuču pri Breznici se je rodil pisatelj, narodni delavec in Prešernov biograf dr. Tomo Zupan (1839—1937). Matej Brence (1856—1887), pisatelj in časnikar, se je rodil v Hrašah pri Lescah. Dne 29. maja 1850 se je v Begunjah rodil dr. Anton Jeglič, ljubljanski škof, neustrašen branilec narodnih pravic na Dunaju in ustanovitelj prve slovenske gimnazije (umrl 2. VII. 1937), v Zapužah pri Begunjah zgodovinar Josip Apih (1853 do 1911) in v Rodinah pri Breznici, pripovednik in dramatik Janez Jalen (rojen 26. maja 1891), ki pripada mlajšemu pisateljskemu rodu.

33. Grad Kolovec je kraljeval napol pota med Kamnikom in Brdom. Njegov lastnik grof Hohenwart je zbežal pred Francozi in prepustil posestva oskrbniku Stefanu Poljaku. Ta je bil mlad mož, komaj 28 let star. Pravijo, da nove metle dobro pometajo in za mladega Stefana je ta pregovor gotovo veljal. Na gradu in posestvih je imel tak red, kot ga ni bile nikoli poprej.

Ko pa so se razpasle tatvine, za katere so dolžili rokovnjače, je Poljak razpisal nagrado na rokovnjaške glave, katere, že vemo.

34. Da mu je za to predrznost še tisto noč izginil iz hleva najboljši konj, se je kmalu zvedelo in ljudje so se mu smejali: »Kaj pa se gre z bikom bost!«

Poljaku je bilo že skoraj žal, da se je tako vrgel v odkrit boj z rokovnjači — ne, da bi se jih bal, po sredi je bila druga stvar: ženil se je namreč. Zagledal se je v Reziko, lepo hčer kamniškega sodnika Gavriča. Zadnje nedeljo so ju že vrgli z lece. V takih prilikah se je bilo pa le nekoliko nerodno pretepati z rokovnjači. Toda zdaj se temu odtegniti ni več mogel, mlti želel.

35. Tako je bilo razpoloženje na gradu, ko je Blaž prinesel novico o rokovnjačih. Mozol je govoril precj zmedeno, toda ko je omenil brdskega pisarja, je Poljak razburjen skočil na noge. Blaž mu je moral ponoviti vse še enkrat, vendar vedel ni več, kar je že povedal.

Pijanču so se kar usta raztegnila, ko mu je oskrbnik dal precejšen obrok razpisanega denarja, ostalo pa mu obljubil, ko se bo stvar dobro iztekla.

36. Stefan je takoj velel osedlati konja in zdrvel na Brdo. Ko je prišel v pisarno k doktorju Burgerju, je takoj sprožil zadevo, zaradi katere je prišel. Ko mu začne pripovedovati o njegovem pisarju, je Burger sunkoma vstal s stola in odprl vrata v sosednjo pisarno. Soba, v kateri je še pred nekaj trenutki sedel pisar Rak, je bila prazna. Črnilo, ki se ni posušilo, je pričalo, da je moral biti nekdo še pred kratkim tu.